7 İLKTEŞRİN 1939
CUMARTESİ
İkinci Yıl - No. 515

Yeni Sabah

GÜNLÜK SİYASÎ HALK GAZETESİ

İdare Yeri
Nuruosmaniye No. 84 İstanbul
Telgraf: YENİ SABAH İstanbul
Telefon: 20795
Her Yerde 5 Kuruş

Hitler Nutkunda Dün Sulh Taleb Etti

"Almanya Milyonlarca İnsan Telef Ve Şehirler Harap Olmadan Silâhsızlanmıya Hazırdır,,

Führerin Sözleri Demokrasiler Nezdinde Hiçbir Tesir Yapmadı

Hitler

Berlin, 6 (A.A.) — Rayştag Meclisi saat 12 de Kroll operasında açılmıştır. Bütün tribünler dolu idi.

Saat 12 yi beş dakika geçe Hitler yerine geldi ve Göring celsenin açıldığını bildirdi.

Mareşal Göring cebhede ölen mebusların ve Hitlerci teşekküler azasının hatıralarını yâd ettikten sonra saat 12 yi yedi dakika geçe Hitler nutkuna başladı ve dedi ki :

Hitlerin Nutku

Rayştag mebusları,

1 eylûlde size bir devletin tahrikâmiz hattı hareketi dolayısile almağa mecbur olduğum kararları bildirmek zaruretinde kalmıştım. O zamandanberi beş hafta geçti, size bu beş hafta zarfında olup bitenlere dair izahat vermek ve mümkün olduğu takdirde istikbale göz atmak istiyorum.

Alman milleti nev'i arasında emsalsiz bir zaferi tesid etmektedir. Düşman tard ve imha edildi. Polonyalılar Varşova ve Modlinde tutunmuşlarsa, bunu kabiliyetlerine değil, lüzumundan fazla adam feda edilmemesi için emir almış olan ordumuza medyundurlar. Varşova kumandanı nezdinde delice bir mukavemetin faydasızlığı hakkında yaptığımız teşebbüs akim kaldı. On beş gün sonra Polonya ordusunun en büyük kısmı tahrib edilmişti. 1 teşrinievvele kadar tutunan diğer kısım, bu tutunmasını âlicenablığımıza medyundur. İsteseydik, Varşova mukavemetini iki üç günde kırabilirdik.

(Sonu 3 üncü sayfamızda)

ADALET SULHU

Devletlerde inkişaf ve terakki eden şey, insanlık fikri değil, riyakârlık kabiliyetidir. Bir devletin en hodgâm sevki tabiilerine hangi şey uygun gelirse o meşrudur; bir devletin menfaati neyi icabediyorsa o adalettir. Bu prensipler dairesinde hareket eden heyetlerin murahhasları arasında bir anlaşma teminine imkân var mıdır?

Yazan : **Hüseyin Cahid YALÇIN**

İtalya devlet adamlarının düşüncelerine tercüman olan bir gazete bugün Avrupada bir sulh yapılabileceği ümidini müdafaa ederken harb ilânındanberi epeyce günler geçmiş olmasına rağmen tamiri imkânsız bir şey vukua gelmediğini ileri sürdükten sonra şu mütaleada bulunuyor:

"Milletlerin meşru emellerine tekabül edecek ve Avrupaya uzun ve berrak bir emniyet ve mütesanid terakki devresi temin eyliyecek adalet üzerine müesses bir sulh fikri hiçbir hükûmet tarafından ve bilhassa hiç bir kavim tarafından reddedilemez. Garbin muharib devletleri arasında bile biri yapıcı ve diğeri yıkıcı iki cereyan şurada burada kendisini açıkça gösteriyor. Ümid olunur ki selim milletlerin ve Avrupa medeniyetinin menfaatlerinden mes'ul kuvvetler tamiri imkânsız hallere doğru az çok şuurlu bir surette meyil gösteren fikirlere galebe çalsınlar,,.

Eğer bir akademi masasının başına oturup ta nazarî mülâhazalar serdedilse ve bunlar bir neticeye bağlanmak istense bu yukarıki fıkra bütün reylerin ittifakile kabul olunur ve muhtelif milletlerin murahhasları tarafından altına kâmilen imza atılırdı.

Filhakika bugün hiçbir münevver, hattâ sadece muhakeme ve vicdan sahibi medenî bir adam yoktur ki milletlerin meşru emellerine tekabül edecek ve adalet üzerine istinad eyliyecek bir sulhe taraftar olmasın. Fakat geliniz de bu esas dairesinde bir sulh hazırlamak vazifesini diplomatlara havale ediniz ve onları bir konferans masası etrafına toplayınız.

Böyle bir şey yapacak olursanız yeni bir Babil kulesi bina etmiş olursunuz. Çünkü muhtelif milletlerin murahhasları biribirlerinin dillerinden anlamıyacaklardır; hepsi ayrı bir hava çalacaktır.

Prensip üzerinde tereddüdsüz, derhal elde edilebilecek itilâf, tatbikat sahasına kabil değil çıkarılamaz. Devletler henüz meşru emellerle iktifa etmeğe, meşru emellere hürmet etmeğe, adaleti istemeğe yükselecek kadar medenî değildirler. Devletlerde inkişaf ve terakki eden şey insanlık fikri değil riyakârlık kabiliyetidir. Bir devletin en hodgâm sevki tabiilerine hangi şey uygun geliyorsa o meşrudur; bir devletin menfaati neyi icabediyorsa o adalettir. Bu prensipler dairesinde hareket eden heyetle-

Hüseyin Cahid YALÇIN

(Sonu 3 üncü sayfamızda)

MEKTEP KİTAPLARI

Pahalılığın Önüne Süratle Geçilmelidir

Mektep Kitapları meselesi bir kültür ve âmme işidir, âmme işlerinin yürümesinde hususî müesseselerin normal hududu aşan kârlarla Türk çocuklarını zarara sokmalarına Maarif Vekâleti elbet müsaade etmiyecektir.

Mekteb kitablarının pahalılığı etrafında yapılan şikâyetler üzerine başladığımız neşriyata ve tetkiklere bugün de yeni bir safhayı ele alarak devam ediyoruz.

Dünkü sayımızda devlete aid ve devlet elile bastırılan mekteb kitablarının ne derecede pahalı olduklarını tebellür ettirerek bunların arasında göze çarpan üç dört tanesini de saymıştık.

Bugün, devlet kitabları haricinde kalanların ve dışarıda basılanların maliyet ve satış fiyatlarını tetkik edecek ve bunların arasındaki müdhiş farkları göstereceğiz. Bu suretle çıkacak neticenin şimdiden ne olacağını da söyliyebiliriz.

Bu fâhiş kâr düşüncesile satılan son derecede pahalı kitablar yanında devletin birkaç kitaba inhisar eden pahalı satışı adetâ görünmez ve hissedilmez bir değerde kalacaktır.

(Sonu 6 ıncı sayfada)

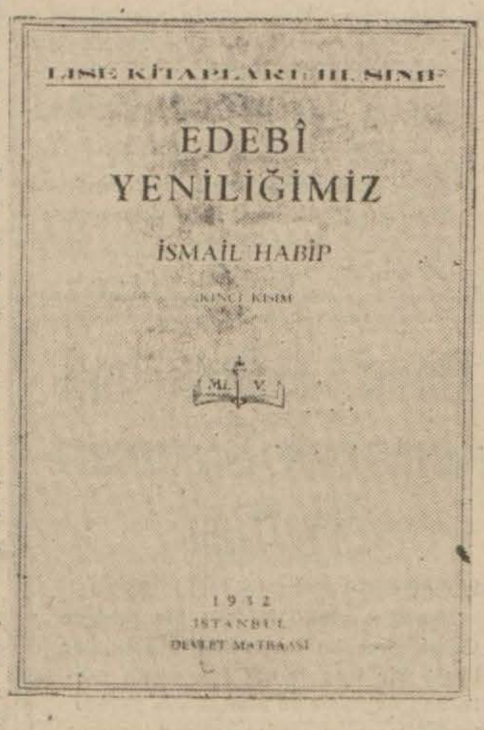

Maarif Vekâletinin bastırdığı Kitaplardan biri

Ankarada Spor İşleri

100 Bin Liraya Büyük Bir Beden Terbiyesi Binası Yapılacak

Yazısı 3 de

Kahraman askerlerimiz tribünün önünden geçerlerken

İSTANBULUN KURTULUŞU

DÜN COŞKUNLUK IÇİNDE MERASİMLE KUTLANDI

Bahriyelilerimiz resmi geçidde

Dün; İstanbulun kurtuluşu yıldönümü büyük tezahürat içinde kutlandı.

Sabahın sekizinden itibaren Sultanahmed meydanında toplanmağa başlıyan kıtaat, mektebler ve esnaf cemiyetleri saat tam onda, tamamlanarak yerlerini almış bulunuyorlardı.

Saat tam 10 da mevzilenmiş bir batarya atışa başlıyarak 21 atım yaptı. Bu sırada limanda bulunan bütün gemiler düdük öttürmeğe başladılar.

Top atışı başladığı anda bütün kıtaat, mektebler, cemiyetler ve halk oldukları yerde bir hürmet ve tazim vaziyeti aldılar. Şehirdeki bütün nakil vasıtaları da bu müddet zarfında oldukları yerde durarak bu hürmet hareketine iştirak etti.

Batarya yirmi bir atımını bitirdikten sonra merasim kıtaları kumandanı bulunan merkez kumandanı meydanda içtima etmiş olan kıtaatı teftiş etmiş ve bunu müteakib alay harekete geçmiştir.

Alayın önünde motosikletli bir polis müfrezesi 100 metre mesafe ile yol açarak ilerlemekte idi.

Yollar hıncahınç kalabalık bulunuyor ve daha saat ondan itibaren İstanbul ile Be-

(Sonu 3 üncü sayfamızda)

ATATÜRK'ÜN ANIT - KABRİ

Anıt için beynelmilel bir müsabaka açılacak

Ankara, 6 (A. A.)— Ebedî Şef Atatürk için Rasattepede yapılması mukarrer anıt - kabir yerinin istimlâk işleri tamamlanmıştır.

Bu iş için Başvekâlette teşekkül eden komisyon bugün toplanarak inşaat işlerinin tesrii etrafında tetkikler yapmış ve bu meyanda pek yakında inşasına başlanacak olan anıt - kabir'in Türk milletinin şerefine lâyık bir mükemmeliyette olmasını teminen projesi için beynelmilel müsabaka açılmasını karar altına almıştır.

Rusların Türklerden İstedikleri

Bir İtalyan Gazetesi Neler Yazıyor?

Journale d' İtalia'nın Londra muhabiri 3 teşrinievvel tarihinde yazıyor:

Askerî olmaktan ziyadediplomatik gibi görünen bu harbin karışık çerçevesi içinde, Türkiyenin Rusya ile imzalamak üzere olduğu itilâf ile Rusyanın Baltıktaki yeni emelleri esaslı noktalar gibi göze çarpıyor. Türk - Rus münasebetlerine gelince Taymis gazetesinin Moskovadan vuku bulan istihbarlarına göre Hariciye Vekili Saracoğlu tekrar Molotof ile görüşmeden evvel Ankaradan yeni talimat -bekliyor. Görünüşe nazaran Sovyetler kendilerile mütekabil bir yardım misakı imzalamağa mukabil Türkiye tarafından da İngiltere ve Fransa ile alınmış taahhüdlerden sarfınazar edilmesini istemekte ve Boğazların kapanmasında ısrar etmekte imiş.

Tevfik Fikret

in eserlerini yakmak lâzım

Dünkü kariimize cevap veren başka bir okuyucumuzun yazısını bugün 3 üncü sayfamızda okuyunuz.

SATİE DAVASI

Dünkü Celsede Sorgu İşi Tamamlandı

6,000 Liralık Komisyonun Kimin Tarafından Alındığı Belli Olmadı

Satie yolsuzluğu davasına dün öğleden sonra saat on dörtte Birinci Ağır Ceza mahkemesinde devam edilmiştir.

Dünkü celsede, maznunlar, heyeti hâkime karşısında şu şekilde sıralanmış bulunuyorlardı:

Mülga Denizbank sabık umum müdürü Yusuf Ziya Öniş, muavini Tahir Kevkeb, Denizbank heyeti fenniyesinden Neş'et Kasımgil, umum müdür muavinlerinden Hamdi Emin Çap, Millî Reasürans umum müdür muavini Malik Kevkeb, Jerans şirketi müdürü Mateos, Denizbank hukuk müşaviri avukat İsmail İsa Caniş, Millî Reasürans hukuk müşaviri avukat Atıf Ödül, Denizbank idare meclisi reisi Ziya Taner, idare meclisi azasından Sedad Örel, Denizbank umumî kâtibi Sadun Galib ve Millî Reasürans sabık umum müdürü Refi Celâl Bayar.

Diğer maznunlar daha evvelki celselerde isticvab edilmişlerdi. Refi Celâl Bayarla Jerans şirketi müdürü Mateos da dün is-

[Sonu 7 nci sayfamızda]

Dün sorgusu bitirilen Refi Bayar

VAHİDETTİN

No.: 68 Yazan: M. SIFIR

Şeyh Efendi Padişahın Teklif Ettiği Bir Meblâğı Da Reddetmişti

Bütün bu isimlerini saydığım adamlarla görüştü ve anlaştı, yapacağınız işin bütün zemin ve vasıtalarını tamamile hazırladı. Şeyh efendi, gönderdiği son mektubunda, Celâl Beyin kendisini, civardaki bütün nüfuzlu bey ve ağalarla görüştürdüğünü ve hepsinin zatı hazreti padişahinin ferman ve işaretini dört gözle beklediklerini, yazıyor.

— Çok güzel. Fakat, Şeyh efendinin bu yazdıkları doğru mu acaba?..

— Ondan yana emin ol Abdürrahman. Şeyhimize karşı beslediğimiz iman ve itikad bizi bu gibi şüphe ve endişelere düşürmiyecek kadar sağlamdır. Sen de oraya gittiğin ve şeyhi gördüğün zaman sözlerimi tasdik edeceksin. Yalan söylemez o adam.

— Olabilir. Fakat, Celâl beyi ben eskiden tanırım. Pek özüne ve sözüne inanılacak bir adam değildir o. Gerçi ben görmedim amma çok işittim. Kaypak bir adamdır, derlerdi onun için. Sakın şeyhinizi aldatmış olmasın.

— Hiç zannetmem bunu. Belki düşmanlarıdır bu sözü söyliyenler. Hürriyet ve İtilâf fırkasının Erzurumda bulunan ve şevketlimize karşı itaat ve sadakatleri ötedenberi bizce malûm olan âzalarından birçoğu Celâl Beyin sözü gibi özü de doğru bir zat olduğunu bildirdiler bize. Sana daha açık söyliyeyim, Celâl Bey, bu işi deruhde ettiğine dair, Şeyh efendi vasıtasile Padişahımız Efendimiz hazretlerine bir ariza gönderdi ve bu arizası ile, zaten bizce malûm olan sadakat ve itaatini teyid ve şeyh efendinin teklif ettiği hizmeti, can ve başla kabul ettiğini bizzat tekid etti. Dahasını söyliyeyim, bu husus için şeyh efendinin atebei padişahi olmak üzeer teklif ettiği mühim bir meblâğı da kabul etmiyerek bu işe sarfedilmesini dilemek gibi büyük bir göz tokluluğu gösterdi. İnanılmaz mı artık bu adama, düşün bir hele?..

Bu esnada söze Kambur Mehmed de karıştı. Celâl Beyin aleyhine söylenilen sözlerin bir iftira olduğundan uzun uzadıya bahsettikten sonra Abdürrahman Efendiye hitab ile:

— Pek yakından tanırım ben onu efendi ağabey. Çok merd bir adamdır. Her halde o zamanlar siz Celâl Beyin düşmanları ile yüz yüze gelmiş olacaksınız. Eğer Celâl Bey, bu iş için çalışmağı ve çalışanlara yardımda bulunmağı vâdetmiş ise, hiç şüphe yok, dediğini yapar. Esasen, ötedenberi İttihadcıları sevmediğini, hilâfet ve saltanat makamına karşı derin bir muhabbet beslediğini çok iyi bilir ve sözüne inanırım bu adamın ben. İşin Celâl Beye aid olan kısımlarını bana bırakın.

Uzun bir görüşmeden sonra, Abdürrahman Efendi de Celâl Bey hakkındaki noktai nazarını değiştirmişti. Artık müzakere sırası vücudleri yok edilecek kimseleri tayine gelmişti. Kaymakam Zeki Bey, uzunca süren bir mukaddemenin nihayetinde başda Nuri Paşa ile Halid Bey olmak üzere birçok isimler saymış ve:

— Fakat, demişti. Tabiidir ki, bunların hep birden ve ayni günde izalei vücudleri imkânı yoktur. Bu imkânı temin için uzun müddet çalışmak ve esaslı bir teşkilât yapmak lâzımdır. Bu da, biliyorsunuz ki zamana mütevakkıftır. Halbuki, vaziyetin intizara tahammülü yoktur. Bunun için size şunu tavsiye ederim. Erzuruma gider gitmez hemen küçük bir teşkilât yapmalı. Nuri Paşa ile fırka kumandanı Halid ve murahhas Hilmi ve Nail Beyleri ve bilhassa teşkilâtta Erzurumluları temsil ettiği söylenilen Cafer Beyi tez elden ortadan kaldırmakla işe başlamalı. Emin olunuz ki, bu saydığım kimselerin biribiri ardına yok edilmesi, diğer müteşebbislerin cür'et ve cesaretlerini derhal kıracak ve kök salmağa başlıyan fesadı söküp ortadan kaldıracaktır. Zaten, padişahımız efendimiz hazretleri de, işin el altından dağdağaya meydan vermeden yapılmasını ve bilhassa çok kan akıtılmamasını arzu ve ferman buyurmaktadırlar. Merhameti şahaneleri daha fazla cana kıyılmasına müsaid değil. Fakat, vaziyetin icabettirdiği lüzumlara göre bu imha ve ifna programını siz biraz daha genişletir, söylediğim diğer isimleri de bilâhare yok edebilirsiniz. Bu, sizin takdirinize ve Erzurumdakilerle birlikte vereceğiniz kararlara bağlı bir şeydir.

Halid Bey

Artık sabah yakınlaşmış, gün aydınlanmağa başlamıştı. Fakat, hâlâ içiliyor, görüşülüyordu. Dört başı mamur bir hareket plânı bütün teferrüatile hazırlanmış, öldürülecek simalar damgalanmıştı. İş artık vazife taksimine kalmıştı. Bunu da yapmak pek güç olmamıştı. Yüzbaşı Abdürrahman Efendi, teşebbüsünün ve hareketin Erzurumda âmirliği ve idareciliğini ve ayni zamanda Cafer, Hilmi ve Nail Beylerin imhasını üzerine almıştı. Kamu Mehmed, teşkilâtının yanına katacağı adamlarla Nuri Paşayı öldürmeğe memur edilmişti. Bolulu Hüseyin çavuş da Kafkasyaya geçecek, Erzurumlu Kavak İmamızade Mitat Beyi ahrete yolcu edecekti. Fakat, bu taksim keyfiyeti Kamu Mehmedin hiç de hoşuna gitmemiş ve işine gelmemişti. İmhası kendisine tevdi edilen fırka kumandanı Halid Beyin ne yaman ve biaman bir adam olduğunu pekâlâ biliyordu. Diğerleri kendilerine verilen vazifeleri tereddüdsüz kabul ettikleri halde, o, hâlâ acı acı düşünüyordu. Kamu Mehmedin bu endişeli hali, çekingen tavrı kaymakam Zekinin dikkat gözünden kaçmamıştı. Fakat, sormaktan ve Kamu Mehmedin vereceği cevablarla diğerlerinin de maneviyatlarının sarsılmasına sebeb olmaktan çekinmişti. Nihayet bir vesile bularak onu, salonun bitişiğinde ki odaya doğru çekmiş, kapının aralığında ve tosunvari bir jestle, muhatabını yakasından tutup silkeledikten sonra:

— Ne o be Kamu Mehmed. Demişti. Keyfin birden kaçıverdi senin. Deli Halidle uğraşmağı göze alamıyorsun galiba?..

Kamu Mehmed, çok durgun ve hele yüzü pek solgun görünüyordu. Fakat, Zeki Beyin bu alaylı sorgusu onun kabadayılığına dokunmuş, gururunu ezer gibi olmuştu. O anda, dövüş yılgını bir Hind horozu gibi kabarmış, geri geri çekilerek, duvara dayanmıştı. Yılışık ve sırnaşık bir tavırla gülümsiyerek:

[Devamı var]

Yeni Sabah

Abone Bedeli

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 Kuruş	2700 Kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	300 »

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

ŞEHİR HABERLERİ

Hatay Seferleri

İskelelerde fazla yük biriktiğinden munzam vapurlar tahrib edilecek

İskenderun ve Mersin seferleri dünden itibaren başlamıştır. Devlet Denizyolları bu hatta uzun müddettenberi vapur çalıştırmadığından bir çok iskelelerde fazla miktarda ticarî eşya birikmiştir.

Bu sebeble eşyaların nakli için haftada bir gün tarife harici olarak bir de yük seferi yapılması kararlaştırılmıştır. Krom şilebi bu maksadla ilk seferini yarın yapacak ve gidişde ayrıyeten Payas için de yük alarak Mersin ve İskenderuna uğrıyacaktır. Avdette Payas, Mersin, Antalya, Fenike, Küllük, İzmir ve lüzum olursa Alanyaya uğrıyacaktır.

MAARİFTE :

29 Teşrini evvele hazırlık

29 Teşrinievvel Cümhuriyet bayramı bu sene her seneki gibi bütün Türkiyede büyük merasimle kutlanacaktır.

İstanbulun bütün resmî ve hususi liseleri Cümhuriyet bayramında ı yapılacak merasime hazırlanmaktadırlar.

Bu sene İstanbuldaki bütün resmî liselerle hususi liselere ait izciler Ankaradaki merasime geniş mikyasta iştirak edecekler dir.

Bundan başka her lise İstanbuldaki merasim için de bir miktar izciyi ayırmak tadır.

Mekteblerimizde izciler şimdiden faaliyete geçmişlerdir.

Yalovada beş yeni mektep yapılıyor

İstanbul Maarif müdürlüğünün Yalovada yeniden inşasına karar verdiği beş ilk mektebin yerlerini tesbit etmek üzere bir komisyon bugün Yalovaya gidecektir.

Yalovada son 3 sene zarfında 4 mekteb yapılmıştır. Son beş mekteble beraber mik tarları 9 olacaktır.

İlkmektep talebesine taksitle maske satılacak

Dün Maarif müdürlüğünde İstanbul ilk mekteb muallimlerinin iştirakile ve Maarif müdürü Tevfik Kut'un riyaseti altında bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıda ilk mekteblerde hava tehlikesine karşı alınacak tedbirler görüşülmüştür.

İlk mektebler bu hususta müstakil olarak çalışacak ve icabeden bütün tedbirleri alacaklardır. İlk mekteb talebelerinin maske alabilmeleri için kendilerine tebligat yapılacaktır. Mekteb talebelerinin maske alabilmesi için Kızılayın memurlara yaptığı taksitli satış muamelesinden istifade olunacaktır.

İKTİSAD İŞLERİ :

Borsada satışlar durdu

İhracat maddelerinin tahdid edilmesi üzerine son günlerde Anadoludan harice satılmak üzere gelen malların miktarı azalmıştır. Bu sebeble Ticaret ve Zahire borsasında satış muameleleri gayet azalmıştır.

Ege mıntakasında tütün satışı

Ege mıntakasında bu senenin yeni tütün piyasası bu günlerde açılacaktır.

Bu seneki rekolte geçen senekine nazaran daha az olmakla beraber kalite itibarile daha yüksektir.

Mahsul bu yıl geçen senekine nazaran bir ay evvelinden idrak edilmektedir.

Amerikan firmalarının eksperleri bu mıntakalarda faaliyete geçerek mübayaata başlamışlardır. Haber aldığımıza göre Amerikalılar bu sene memleketimizden 16 milyon kilodan daha fazla tütün alacaklardır.

Pirinç fiyatları yükselmeğe başladı

Pirinç fiyatlarında bir müddettenberi baş göstermekte olan düşüklük son iki gün zarfında durmuş ve hattâ nevilerine göre kilode 40 para yükseklik husule gelerek 25 kuruşa çıkmıştır. Dün yeniden yerli firmalar 20 bin kilo pirinç mübayaa etmişlerdir. Bu pirinçler makinelenmiş, iyi cins mallardır.

Nakliye Buhranı Başgösterdi

Gemiler navlunlarını yüzde 50 arttırdılar

Bir müddettenberi her tarafta görülmekte olan deniz nakliye vasıtaları buhranı bazı ecnebi acentelerin limanlarımızdan vapurlarını büsbütün çekmeleri üzerine yine şiddetle hissedilmeğe başlamıştır.

Bazı memleketlerle yapılan ticarî angajmanlar vapur olmaması yüzünden aksamakta, hariçte ve dahildeki müesseseler bu yüzden taahhütlerinde kat'î bir teminat ve rememektedirler.

Limanımıza uğrıyan bazı vapurlar da navlunlarını normal hadden yüzde 50 fazlasile taleb etmektedirler. Buna sigorta primlerinin de yüksekliği ilâve edilirse ihracat imkânları büsbütün müşkül bir şekil almaktadır. Şehrimizdeki bir çok firmalar mallarını harice gönderememek vaziyetinde bulunmaktadırlar.

BELEDİYEDE :

Belediye halkın sıhhatile alâkadar olmıya başladı

Belediye Reis muavini Lûtfi Aksoyun riyaseti altında teşekkül eden bir komisyonun uzun tetkiklerden sonra hazırladığı belediye zabıtası talimatnamesi halkın sıhhatile alâkadar yepyeni hükümleri ihtiva etmektedir.

Halkın temizliği, sıhhati ve âşesile uğraşan dükkânlar çok sıkı bir kontrole tâbi tutulacaktır.

Her ay bu nevi dükkânlar, belediye doktorları ve belediye zabıta memurları tarafından müteaddid defa ve haber verilmeksizin kontrol edilecektir.

Bu suretle halkın sıhhî ve gıdaî ihtiyacile alâkadar müesseselerin belediye zabıtası talimatnamesine tam şekilde riayeti temin olunacaktır.

Gedikpaşanın vaziyeti

Gedikpaşa, İstanbulun arkeolojik mıntakasına yakın olduğundan tarihî bir kıymeti haiz görülmektedir.

İstanbulun tafsilât plânları hazırlanırken bu mıntaka için bazı hususiyetler düşünülmektedir.

Tramvay tarifelerinde değişiklik

İstanbul belediyesi tramvay idaresi tramvaylarda mevsimlik seyrüsefer tarifelerini hazırlarken bir takım esaslara istinad etmekte idi. Bu esaslarda tramvay tarifelerinin ihtiyaçlara uygun bir şekilde tanzime kâfi olmadığı anlaşılmıştır. Tramvay idaresi yeni esaslarla takviye olunan bir formülle yeni bir seyrüsefer tarifesi hazırlıyacaktır. Bu tarifelerde mekteblerin yeni talimatname ile değişen açılış ve kapanış saatleri de nazarı itibara alınacaktır.

Hamamcılar kaçak kırkçeşme suyu kullanıyorlarmış

İstanbul belediyesi hamamların ucuzluğunu temin etmek üzere hamamcılara terkos suyunun tonunu 7,5 kuruşa vermektedir. Fakat buna rağmen hamamcıların kaçak olarak Kırkçeşme suyu kullandıkları anlaşılmıştır. Belediye Su İşleri müdürlüğü Belediye riyaseti vasıtasile Başvekâletin ve Evkaf umum müdürlüğünün nazarı dikkatini celbederek buna mani olunmasını istemiştir.

Boğaziçinin plânı

Belediye İmar müdürlüğü Prostun verdiği direktiflerle Boğaziçinin Rumeli ve Anadolu sahillerinin imar plânlarını hazırlamıştır. Prost bunları esaslı şekilde tetkik edecek ve lüzum gördüğü takdirde bazı tadilât yapacaktır.

Bundan başka Boğaziçinin plânları hazırlanırken Çubukludaki Hıdiv köşkü ehemmiyetle nazarıitibara alınmaktadır. Hıdiv köşkünden Boğaziçinde yapılabilecek istifadeler hakkında şehircilik mütehassısı Prostun fikri alınacaktır.

Taksim kışlası belediyeye intikal etti

Taksim kışlasının belediyeye devir ve ferağ muamelesi dün tapuda ikmal olunmuştur. Belediye Maliyeye Taksim kışlası için 50 bin lira verecektir.

Sığınak Siperleri

Bütün kazalardan ümune olmak üzere dörder tane yaptırılacak

İstanbul vilâyeti tarafından her kazada halka nümune olmak üzere yapılacak (nümune sığınak siperler) inin plânları vilâyete tebliğ olunmuştur.

Siperler birer, ikişer ve altışar kişilik olmak üzere üç nevidir.

Bunlar umumiyetle 1,80 metre derinliğinde ve 1 metre genişliğinde olacak, boylarının uzunluğu içine girecek insanların adedile çoğalıp azalacaktır.

Tahrib bombalarına karşı çok mükemmel bir sığınak teşkil eden siperlerin üzerleri mermi misketlerinin içindekilere zarar vermemesini temin etmek üzere oldukça muhkem bir şekilde kapanacak ve yalnız bir medhali bulunacaktır.

Her kazada 3 veya 4 er tane yapılacak olan siperlerin her birinin 200 liraya mal olacağı tahmin olunmaktadır.

Diğer taraftan pasif müdafaa işlerinde çalışmak ve bu hususta teşekkül edecek ekiplere şeflik yapmak üzere staj görecek lerin isimlerinin tesbiti tamamlanmış gibidir. Bunlara tebligat yapılmaktadır. Mahalle pasif korunma ekiplerine verilmesi düşünülen tulumbalar üzerinde itfaiye müdürlüğü tetkikler yapmaktadır. Bunların evsafı tesbit olunmuştur.

Tulumbalara verilmek üzere İngiltereye 20 bin metre hortum sipariş olunmuştur.

DENIZLERDE :

Mudanya-Bursa seferleri

Mudanya hattı kış tarifelerinin tatbikine dünden itibaren başlanmıştır.

Yeni tarifeler Bursa ve civarı halkını memnun etmiştir. Çünkü haftada üç gün sabahleyin İstanbula gelecek olan Bursalılar akşam yerlerine dönmek imkânını bulabileceklerdir.

ÜNİVERSİTEDE :

Üniversitede ikmal imtihanları

İstanbul üniversitesinde ikmal imtihanlarına devam olunmaktadır. İmtihanlar azamî olarak 25 teşrinievvele kadar devam edecektir.

Belediye muhasebe müdürü Ankaraya gidiyor

Belediye Muhasebe müdürü Muhtar Acar birkaç güne kadar Ankaraya gidecektir. Muhtar barem cedvellerinin tasdiki meselesile meşgul olacaktır.

Yeni ekmek nümunesi

Yeni ekmek nümunesi dün İstanbul fırıncılarına tebliğ olunmuştur. Yeni nümune en yakın bir zamanda tatbik olunacaktır.

Adliye sarayının enkazı ne olacak

Sultanahmedde yanan adliye sarayının ankazı hâlâ durmaktadır. Belediye Ayasofya camiinin sabık adliye sarayına bakan kısmındaki dükkânları istimlâk ederek kaldırmayı düşününce camiin hemen dibindeki bu toprak yığınını da ehemmiyetle nazarı itibara almaktadır.

Buranın bir an evvel tesviyesini temin edecek çareler üzerinde ehemmiyetle durulmaktadır.

Molozların kaldırılabilmesi için asgari 30 bin liraya ihtiyaç görülmektedir.

Belediye Ayasofya camiinin etrafını güzelleştirmek için camiin karşısındaki bahçenin tretuarlarının asfalt olarak yapılmasını da kararlaştırmıştır.

Nikâh merasimi

İstanbul polis beşinci şube müdürü Şükrü Saib Boran dün Beyoğlu belediye dairesinde nikâhlanmıştır. Mumaileyhin nikâhında İstanbul valisi Lûtfi Kırdar, polis müdürü Muzaffer, hukuk müdürü Tevfik şahid olarak bulunmuşlardır.

Avrupadan Dönen Talebemiz

Ankara, 6 (A.A.) — Maarif Vekilliğinden tebliğ edilmiştir:

Almanya ve Fransadan dönen talebenin İstanbul üniversitesinde müteşekkil komisyona en geç 15 teşrinievvel ve Belçika, İngiltere, İsviçre, İtalyadan dönenlerin de en geç 30 teşrinievvele kadar müracaat etmeleri lâzımdır. Bu tarihlere kadar müracaat edenlerin talebelik hukuku mahfuz tutulacak bundan sonra yapılan müracaatlar kabul edilmiyecektir. Bu suretle müracaatta bulunmıyanlar Vekâlete karşı olan taahhütlerini ifa etmemiş addedilecek lerdir.

Okuyucularımız Diyor ki:

Cami Halâlarının Acınacak, Bakımsız Halleri

Aldığımız bir şikâyet mektubudur:

Kemankeş Karamustafapaşa camiine gitmiş ve abdest almak için soyunmuştum; muslukları bozuk buldum, Ayda 90 kuruş gibi az bir para ile bu işlere bakmağa mecbur olan alâkadarın vaziyetine acıdım. Doğrusunu söylemek lâzımgelirse İstanbulun bir çok yerlerinde belediye abdesthanesi olmadığından halkın yegâne def'i hacet ve taharet yeri cami halâ ve musluklarıdır.

Yıkılan Yenicami abdesthanelerinin yerine yenileri yapılmamıştır. Güya tamir edilmek üzere kapatılan Beyazıt camiinin halâları senelerdenberi açılmamıştır.

İstanbul gibi dağınık bir şehirde ve bilhassa halkın sıhhatile alâkadar böyle bir işde Evkaf idaresinin gösterdiği kayıdsız ve alâkasızlık şayanı tenkittir.

Ayda 90 kuruş maaş verilen bir insandan ve tamirat için tahsisat ayrılmıyan bir işden bundan fazlası beklenemez. Eslâfımızın âsarına olsun hürmet etmesini bilmeliyiz.

Alâkadarın nazarı dikkatine vazetmeyi bir borc bilirim.

Üsküdar Sümbül sokak 4 numaralı hanede Mehmed Nazif

Politika

Yugoslavya ile Almanya arasındaki ticaret müzakereleri

Yugoslavya ile Almanya arasında bir müddettenberi yapılmakta olan ticarî müzakereler durmuş ve iki memleket beyninde bir ticaret anlaşmasının tahakkuku bazı güçlüklere uğramıştır.

Bugünkü beynelmilel ticarî temaslar ve bu sahadaki karşılıklı anlaşmalar şüphesiz normal bir devirde yapılabilecek anlaşmaların istilzam edeceği şartların tahakkukuna ve gözönünde tutulacak noktaların vücudüne şahid olamaz. Bilhassa iktısadi ve malî büyük menabie malik İngiltere ve Fransa ile harb halinde bulunan ve ayni zamanda dahili iktısad bakımından çok teenni ile hareket etmesi icabeden Almanya ile komşusu olan ve kendisinden birçok ziraat mahsulâtı ve muayyen ham maddeler aldığı Yugoslavya arasında, bu müşkülât göze çarpmaktadır.

Almanya, Yugoslavya ile yapmak istediği ticarî anlaşmada bazı noktaların tahakkukunu istemektedir: Hakikaten bir ticaret anlaşmasında aşağıdaki hususat başlıca dikkat edilecek mahiyettedir:

1 — Satın alınacak veya satılacak maddeler.

2 — Tediye vasıtası.

3 — Nakil meselesi.

4 — İhtiyaç.

5 — Rekabet.

İşte, Yugoslavya ile Almanya arasındaki müzakereler bu noktalarda mühim zorluklara uğramıştır. Filhakika Almanlar Yugoslavyadan, gıda maddesile, harb endüstrisine lüzumlu bazı ham maddeler ithalini istemekte ve buna mukabil silâh ve sanayide istimal edilecek maddeler vermeği arzu etmektedir.

Burada, anlaşmaya zıd gelecek bir nokta ilk nazarda görülmiyebilir. Fakat tediye meselesi mühim bir rol oynamaktadır. Hakikaten Almanlar malî vaziyetleri dolayısile, satın almak istedikleri malları trampa usulile ödemek istemekte ve bunların naklini de Yugosalvlara tahmil etmeği düşünmektedirler.

Halbuki Yugoslavya, peşin ödeme ve malın müşteri tarafından nakli "prensibini ileri sürmektedir. İşte bu iki zıd prensib derhal biribirile çarpışmaktadır.

Bundan sonra ihtiyaç meselesi ortaya çıkmakta ve burada da iki taraf arasında zahirde bir ihtilâf mevzuu görünmemektedir.

Fakat bu arada, mühim noktalardan biri süratle kendisini göstermektedir. O da, rekabet meselesidir. Yani İngilterenin Yugoslavyanın ihracatında rol oynamak cihetinden sarfettiği gayrettir. Yugoslavya bu suretle Almanyanın doğrudan doğruya ticari tesiri altında kalmamak vaziyetine girebilmektedir.

Diğer tarafdan Almanlar, Yugoslavyadan alabilecekleri ham maddeleri ve ziraat mahsulâtını Sovyet Rusyadan alabileceklerini de düşünüyorlar. Ve bu yüzden ihtiyaç meselesinde, komşuları Yugoslavlardan icabında yüz çevirebilecek vaziyete gelebileceklerini de teemmül ve müzakereleri uzatmağı da arzu ediyorlar.

Fakat bunun kat'iyet kesbetmesini beklerken de, Yugoslavyayı elden kaçırmamak istiyorlar.

Bu sebebden Alman ticari müzakerelerinde, nazi hükûmeti, tediye ve rekabet sahasındaki müşkülleri yenemedikçe, yani Yugoslavyanın istediği şartlarla kendi tediye ve nakil imkânlarını telif etmedikçe bir anlaşmanın husulü biraz zorlu gözükmektedir.

Dr. Reşad SAGAY

TAKVİM

7 İLKTEŞRİN 1939

CUMARTESİ

1358 Hic. Şaban 23			1355 R. Eylûl: 24		
Gün: 280 — Ay: 10			Ruzu Hızır: 155		
Ezanî Saat			*Vasatî Saat*		
güneş	Öğle	İkindi	güneş	Öğle	İkindi
12 19	6 19	9 32	6 03	12 00	15 15
Akşa.	Yatsı	İmsak	Akşa.	Yatsı	İmsak
12 00	1 30	10 42	17 42	19 14	4 25

Meşhur Günler

SON HABERLER

Finlandiya Rusya ile Müzakereye girişmiyor

Litvanya İse Tekrar Müzakerelere Başlamak Kararında

Tallinn, 6 (A.A.) — Stefani ajansından:

Moskova radyosu, Finlandiya başvekilinin Sovyet Rusya ile müzakereye girişmekten kat'î surette imtina etmiş olduğunu söyledikten sonra şu mütaleada bulunmaktadır:

Finlandiya hükûmetinin bir ticaret mukavelenamesi tanzimi maksadile Moskovaya göndermekten kat'î surette imtina etmesi karşısında Sovyet Rusya, icap eden kararları almak hakkını muhafaza eder.

Litvanya Hariciye Nazırı Moskova Yolunda

Kaunas, 6 (A.A.) — Litvanya nazırlar meclisi Sovyetler Birliği ile müzakereye devam edilmesine karar vermiştir.

Litvanya Hariciye Nazırı Urbsys, bugün Moskovaya hareket etmiştir.

Hitler Nutkunda Dün Sulh Taleb Etti

(Baş tarafı 1 incide)

Hitler, kadınlara ve çocuklara acıyarak sivil halkın tahliyesini teklif ettiğini, fakat Polonya kumandanının buna cevab vermeğe tenezzül etmediğini söylemiş ve demiştir ki:

O zaman yalnız askerî hedeflerin bombardıman edilmesini emrettim ve Praga banliyösünün harekâttan tecridini teklif ettim. Bunu da reddettiler.

Şansöliye bundan sonra, Varşovanın teslimi hakkında tafsilât vermiş ve biribirini takib eden üç teklifin cevabsız kaldığını bildirmiştir.

Hitler, Varşovanın 48 saatte teslim olduğunu söyledikten sonra, Leh askerlerinin şecaatini teslim ve zırhlı teşekküllerle hava ordusunu medhetmiştir.

Hitler:

«Ordumuzun kuvveti sayesinde kendimizi tamamen emniyette hissediyoruz.»

demiştir.

Şansöliye, Alman zayiatının beklendiğinden az olduğunu iddia etmiş ve demiştir ki:

«Gerçi bazı Alman fırkaları faik kuvvetler önünde ağır zayiat vermişlerdir, fakat bu hal Alman kıtaatının yalnız taarruza değil, müdafaaya da mecbur kalmalarından ileri gelmiştir.»

Führer, bir çok Alman fırkalarının bilhassa Vistül önünde Reichenau'n ve Blacowiz'in kumandası altında yapmağa mecbur kaldığı süngü muharebelerini tavsif eylemiş ve burada Leh merkez ordusunun cansiperane bir şekilde muharebe ettiğini söylemiştir.

Hitler, mebuslardan Alman zayiatını ayakta dinlemelerini istemiştir: 10.000 ölü, 30.000 yaralı ve 3.000 kayıb.

Muharebenin neticesi Polonya ordusunun tamamen ortadan kalkması ve 600.000 esirdir.

Führer, müteakiben eski Versailles muahedesinden doğan devletin yıkılmasından bahsetmiş, Polonyayı «Güya devlet» sıfatile tavsif ve Leh hükûmetinin ekalliyetler hakkındaki usullerini tenkit ederek demiştir ki:

«Bu rejim hiçbir zaman arkasında bütün halkın yüzde on beşinden fazlasını bulamamıştır.»

«Polonyadaki Alman ekalliyetlerine karşı yapılan zulüm ve itisaflardan» bahseden Hitler, bu ekalliyetlerin vaziyetini ıslah için 1934 denberi yapılan gayretleri kaydeyledikten sonra, Leh hükûmetini harbcû olmak ve hattâ doğu Prusyasının ilhakını istemekle itham eylemiştir.

Polonyalılar Danzig meselesini halletmek istememiş, Anti-Nazi mücadelelerde bulunmuşlardır. Alman ordusunun kuvveti istihfaf edilmişti.

Müteakiben Alman - Rus münasebetlerine temas eden Hitler, iki rejimin karşılıklı olarak biribirine hürmet ettiklerini ve iki memleketin barış yolunda birlikte yürüyerek her birinin kendi haleflerinin refahına hizmet ettiklerini söylemiş, prensipine riayet edilmesi sabebsen milliyetler meselesinin hallinden sonra iki memleket arasında bütün ihtilâf mevzularının ortadan kalkacağını bildirmiştir.

Hitler, Versailles muahedesile ve milletler cemiyeti ile istihza etmiş ve İngiltereden müstemleke istemenin haklı olduğunu bildirmiştir.

Hitler, İngiltere ile yaklaşmak için yaptığı gayretlerin de ötekilerinden az olmadığını söyledikten sonra «nizamdan nefret eden ve nizamsızlığı arzu eden» İngiliz devlet adamlarını tenkit etmiş ve sözlerinin nasıl tefsir edileceği endişesini hissetmeksizin İngiltere ve Fransa ile olan münasebetler hakkındaki fikrini bildirmiştir.

Şansöliye bundan sonra yahudilere, «Bu eski harb zenginlerine» hücum etmiştir.

Hitlerin kanaatince, halle muhtaç kalan meseleler için boş yere milyonlarca insan fedasına mahal yoktur. Zira ne Versailles diriltecektir, ne de Almanya ölecektir.

Hitler, sözlerine şu suretle devam etmiştir:

—Almanyanın şarktaki hedeflerini ve Polonya meselelerini, müteakiben milletlerin hayatını iğfâk eden şu diğer meseleleri halleylemek lâzımdır: Almanyanın şarktaki hududlarının tesbiti, devlet ve milliyetler meselesi, yahudi meselesi, ekonomi meselesi, bu toprakların emniyetinin garanti edilmesi, ve Rus - Alman münasebetlerini bozmıyacak esaslara dayanan bir Polonya devletinin tekrar tesisi.

Avrupa, Rusya ve Almanya gibi iki büyük devletin bütün bu şeyleri halle muvafakat etmesinden dolayı memnun olmalıdır.

Almanya vaziyeti aydınlatmağa ve silâhsızlanmağa tevessül etmeğe âmadedir. Barışın esaslarını kurmak için bir konferans lâzımdır. Fakat top sesleri arasında değil ve milyonlarca insan hayatı feda edilmeden ve şehirler harab olmadan önce.

Daima bir Fransız — Alman hududu mevcuttur ve bu beyanat, münderecatını anlamazlarsa, sonuncu beyanat olacaktır. Dövüşeceğiz ve 1918 bir daha tekerrür etmiyecektir.

Hitler sözlerini bitirirken Alman zaferinden şuphe etmediğini söylemiş ve harbden galib çıkanların da mağlûplar kadar ezileceğine inanan milletlerin ve onların şeflerinin, kendisi tarafından uzatılan eli kabul ettiklerini bildirmiş, «diğerleri isterlerse bu eli reddedebilirler» demiştir.

Hitler, nutkunu saat 13,25 te bitirmiştir.

Müteakiben Göring söz almış ve: «Führer, seni takib edeceğiz» demiştir.

Bundan sonra celse tatil edilmiştir.

Hitlerin Teklifleri

1 — **Emri vaki kabul edilecek,**
2 — **Müstemlekeler Almanyaya verilecek,**
3 — **Almanya artık hiç bir arazi talebinde bulunmıyacak,**
4 — **Bir konferans yapılmasına taraftardır.**
5 — **Tahdidi teslihat müzakerelerini kabul edecektir.**
6 — **Demokrasilere uzatılan el reddedilirse harbe devam edecektir.**

Führer'in Varşova'yı Ziyareti

Berlin, 6 (A.A.) — Alman askeri kumandanlığının bildirdiğine göre Führer dün Varşovadaki sekizinci ordu kuvvetlerini teftiş etmiş ve Varşova müstahkem mevkiinin zabtına iştirak eden fırkalara mensub müfrezelerin geçid resminde hazır bulunmuştur.

Lublinin şarkında Kock civarında Polonya generali Kleberin kumandasında takriben 8 bin kişilik bir Leh kuvveti sabahleyin saat 10 da silâhlarını Almanlara teslim etmiştir.

Vistülün şarkında Alman - Sovyet menfaat mıntakası hududuna kadar olan sahanın işgali için ileri harekctine geçilmiştir.

Garbde gün, sükûnetle geçmiştir. Yalnız topçu kuvvetleri hafif bir faaliyette bulunmuşlardır.

Amerika Hitlerin Sözlerine İnanmıyor

Washington, 6 (A.A.) «Havas» Ayan azaları ve mebuslar, B. Hitlerin nutkunda görüşmeler için mümkün bir esas mevcut olmadığı ve B. Hitlere itimad etmenin imkânsız bulunduğu kanaati üzerinde müttefiktir.

Rooseveltin taraftarları, B. Hitlerin nutkundan bitaraflık kanununun tadilinin her zamandan daha ziyade luzumlu ve müstacel olduğu neticesini çıkarmaktadır.

Fikirleri sorulanlar arasında ezcümle Rooseveltin en mühim muhasımı Borah, demokrat King ve müstakil Norrps, B. Hitlere itimad etmenin tamamen gayrikabil değilse bile her halde pek güç olduğunu tebarüz ettirmiştir.

Nutkun Amerikadaki Akisleri

Vaşington, 6 (A.A.) — -Reuter -:

İyi malûmat alan mehafil Amerikanın Hitler tarafından yapıldığı şekilde bir sulhü kabul edemiyeceğini söylemektedir. Çünkü Amerika daha geçen günü Polonyanın fethini ve paylaşmasını ve keza Çekoslovakyanın şimdiki akıbetini tanımadığını beyan eylemişti.

Ayni mehafilde söylendiğine göre Polonya ile Çekoslovakyayı Almanyanın hâkimiyeti altında bulunduracak bir sulh Amerikada revaç bulamaz.

İngiliz Ve Fransız Kumandanlarının Müzakereleri

Paris, 6 (A.A.) — İngiliz imparatorluk genel kurmay başkanı Sir Edmund İronside ve hava mareşalı Sir Giril Newall, bugün günün meselelerini müzakere için müttefik ordular başkumandanı general Gamelin Fransız hava kuvvetleri kumandanı general Vuillemin ve yüksek askerî şûra azasından general Georges ile bir görüşme yapmışlardır.

Demokrasiler Sulh Yapmıyacaklar

Londra, 6 (A.A.) — Daily Express gazetesine göre, Fransız ve İngiliz hükûmetleri, kendilerinin asgarî şartlarına uymıyan herhangi bir barış teklifinin, Hitler tarafından ileri sürülmesinin faydasız olacağını Mussoliniye bildirmişlerdir.

Bu tebligatın Rayştag nutkunu hazırlanmadan önce Hitlere tebliğ edilmiş olduğu bildiriliyor.

Nutkun Romadaki Akisleri

Roma, 6 (A.A.) — -Reuter -

Gayri resmî müşahidlerin mütaleasına göre Hitlerin nutku, müzakere ihtimallerini tamamile yıkmıştır. Almanya ile Rusya ekalliyetler hatırasını çizerken diğer devletlere Avrupanın şarkına karışmamaları hakkında yapılan ihtar İtalyada beklenilmemiştir.

İtalya sulhu bütün samimiyetile sevmektedir. Fakat Hitlerin yaptığı pek mühim sulh tekliflerinin İtalya tarafından müttefiklere tevdiine ihtimal yoktur.

ADALET SULHU

(Baş tarafı 1 incide)

rin murahhasları arasında bir anlaşma teminine imkân var mıdır?

Milletlerin meşru emellerine tekabül edecek âdilâne bir sulh kurmak ümidini izhar eden bu İtalyan gazeteleri Lehistanın paylaşılmasını alkışlamıyorlar mı? Bu istilâyı devletlerin "dinamizminin,, ve "coğrafî vaziyetinin,, icabı diye pek tabiiî, makul ve âdilâne bulmuyorlar mı? Bugün meşru mefhumu da, adalet mefhumu da, hak mefhumu da diplomatların ve devlet adamlarının ağzında birer "müstefreşe,, haline gelmiştir. Hiçbiri ona hürmet etmez; hepsi ona kendi hırs ve tamaı, menfaati ve hodgâmlığı ile temellük etmek ister. O derecede ki meşruiyet, adalet, hak kelimeleri bazı muharrirlerin, bazı devlet adamlarının ağzında artık insana nefret verecek iğrenç ve çirkin bir mefhum, bir riyakârlık nakaratı haline tereddi etmiştir. Bu hususta en ileri gidenler de totaliter devletlerdir.

Avrupanın sulhü ve tesanüdü iade edilmek için toplanacak konferans ilk iş olarak Lehistanı, Çekoslovakyayı, Arnavudluğu kurban mı kesecektir? Künkü bugün totaliter devletleri bir sulh masası başına getirebilmek için şimdiye kadar vukua gelmiş emri vakilerin hepsini kabul etmek şüphesiz ki en birinci şart olacaktır. Şu halde, Avrupa için bir emniyet ve tesanüd devresi değil bir emri vakiler devresi açılacak demek oluyor. İyice hazırlanacaksınız; zayıf bir komşunuzu gözünüze kestireceksiniz. Onun tahriklerinden, zulümlerinden, tecavüz emellerinden bir müddet feryad ve şikâyet edeceksiniz. Nihayet bütün kuvvetinizle üzerine insafsızca atılarak işini bitireceksiniz. Sonra, sulh taraftarlığına başlıyacaksınız; kimsenin hududlarında gözünüz yoktur, mevcud hududları kat'î olarak kabul ediyorsunuz, tarihin hatalarını düzeltiyorsunuz, coğrafya vaziyetinin icabına riayet eyliyorsunuz, dinamik olduğunuzu gösteriyorsunuz ve bunun gibi hadsiz hesapsız daha bir sürü saçmalar ve tekerlemeler.

Avrupa için böyle bir sistem temenni edilebilir mi? Ve bunun yürüyeceği akıldan geçirilebilir mi? Totaliter devletlerin cihanı istilâ siyasetinin ipliği artık pazara çıkmıştır. Tecavüz ve istilâya, tahakküme meşruiyet, hak ve adalet maskesi giydirilerek cihanı aldatmak kabil olacağına inanmak en büyük ahmaklıktır. Bugün, müstevli devletlerin propagandaları istediği kadar faaliyet göstersin; gazeteleri istedikleri kadar riyakârlık etsin, kendilerine inanacak pek az safdil bulurlar. Dünyada biraz vicdan sahibi, biraz akıl ve muhakeme kabiliyetini haiz kimseler nezdinde Almanya davayı kaybetmiş ve manen mağlûp ve mahkûm olmuştur. Ortadaki mukateleye nihayet vermek gibi insanî bir düşünce uğrunda teklif edilen bu komedyaya muvafakat etmek, işin içindeki ahlâksızlıktan başka, hiçbir maddî menfaat te temin etmez. Çünkü bugün önüne geçilen felâket yarın yine muhakkak surette tekrar yüz gösterecektir. Bugünkü facianın asıl kaynağı kurutulmadıkça, yani milletler arası münasebetlerde en kuvvetlinin haklı olduğu iddiasının kökü kazınmadıkça insaniyetin rahata, istikrara, emniyete kavuşması ihtimali yoktur. Bu kök artık kazınacak ve Almanya behemehal mağlûp olacaktır.

Hüseyin Cahid YALÇIN

Şair Tevfik Fikretin Eserlerini Yakmalı

Tevfik Fikret, Amerikan Misyoner Papaslarının Tesirinde Kalmış Bir Zavallıdan İbarettir

Sayın gazetenizin 5/10/939 tarihli nüshasında, ertesi günü Receb Kâni imzasile almış olduğunuz bir mektubu neşredeceğinizi yazıyorsunuz. Bu mektubun şair "Tevfik Fikret,, in heykelini dikmek tezini müdafaa ettiği anlaşılıyor. Bu ilânı okuyunca kalem ve kâğıda sarılmaktan ve Tevfik Fikret hakkında bir iki satır yazmaktan kendimi alamadım.

Bugün vakıâ ortada "Tevfik Fikret,, adında bir şair ismi vardır. Ve bunun iyi kötü birkaç manzumesi ağızlarda dolaşır. Fakat Tevfik Fikretin ne bu manzumeleri, ne de hayatta sadık kaldığı ve müdafaa ettiği prensipler, hiçbir zaman gençliğe bir ders, bir imtisal nümunesi olamaz.

Evvelâ şairliğinden bahsedelim. Tevfik Fikret, bir rüknü olduğu Servetifünun edebiyatında bir zaman lar vakıâ pırıltılar yapmıştır. Fakat bir hâdise teşkil eden bu şiirleri, sırf o zamana göre haiz olduğu nisbî yeniliklerinden dolayı nazarı dikkati celbetmiştir. Bugün bu şiirleri okuduğumuz zaman hiçbir zevk duymuyoruz. Her türlü his ve heyecan aşılamaktan mahrum olan bisiklet gibi manzumelerini okurken, hattâ gülmekten bile kendimizi alamıyoruz.

Tevfik Fikretin şiirin asıl gayesi olan "san'at,, bakımından kıymetinin sıfırın pek az fevkinde olduğu bugün bütün edebiyatçılar tarafından kabul edilmiş bir hakikattir. Binaenaleyh bu hususta fazla bir şeyler yazmağa kat'iyyen lüzum yoktur. Tevfik Fikret hiçbir zaman bır "şair,, değildir. Ancak ve ancak orta derecede bir "nâzım,, dır. Bu itibarla Hâmid gibi büyüklerle kabili mukayese bile değildir.

Gelelim diğer cepheye:

Birçok safderunlar, Tevfik Fikreti büyük bir mücahid, büyük bir kahraman gibi bilirler. Onun pırıltılı bazı mısralarını iddialarının vesikası olarak gösterirler. Hattâ Fikretin daha müfrit taraftarları vardır. Bunlar, çoğunu anlamadıkları mısralarında büyük bir mana tevehhüm ederler. Size mektup yazan Receb Kâni isimdeki zatın da bunlardan biri olduğu muhakkaktır.

Vakıâ Fikretin Sis gibi Millet Şarkısı gibi bazı vatan manzumeleri vardır. Vatanperverlik duyguları ilham eden satırlarına tesadüf edilir. Fakat bütün bunlar calî şeylerdir. Hakikî Fikret:

Toprak vatanım, nev'i beşer milletim

Diyen Fikrettir. Ve Türk gençliğine sembol olarak yetiştirdiği oğlu Halûk'a bu telkini vermiştir. Neticede nasıl bir oğul yetiştirdiği meydandadır. Vatan münevver evlâda bu kadar muhtaç olduğu halde oğlu tahsil için gittiği Amerikada yerleşmiş ve milliyetini kaybederek Amerikanlaşmıştır.

İşte Tevfik Fikretin eseri!

Tevfik Fikret, bazı şiirlerinde vatanın bulunduğu elîm vaziyetten kurtulacağına dair ima ve temennilerde bulunmuştur. Fakat bu yazdıklarına, telkin etmek istediği fikirlere kendisi de asla inanmıyordu. Nitekim oğlu Halûk'a hitaben yazdığı bir şiirin son satırını:

İnan Halûk, ebedî şifadır aldanmak!

Mısraile bitirmekten kendisini alamamıştır. Bu da kendisinin, gençliğe aşılamak istediği fikirlere hiçbir zaman bizzat inanmadığını gösteren en büyük delildir.

Sonra Fikretin bir de hayatının sonlarına doğru yaptığı acı bir hareket vardır. Bir Türk irfan müessesesi olan Galatasaray Sultanisinde hizmet etmeyi red ve bir Amerikan müessesesi olan Amerikan kolejinde çalışmayı kabul etmiştir. Galatasarayla rabıtasını kesmiş ve kendisini tamamile Amerikan Kolejine raptetmiştir. Bu hareketini, kendisini bir ahlâk ve fazilet nümunesi olarak göstermek istiyenler nasıl izah edebilirler bilmem. Her akli selim sahibinin bundan istihraç edebileceği mana, şair Tevfik Fikretin bir Amerikan müessesesinde çalışmayı bir Türk müessesesinde çalışmaya tercih ettiğidir. Bir milliyet kahramanı rolünü oynıyan Fikretin bu hareketine ne buyurulur?

Daha fazla bir şeyler yazmağa lüzum görmüyorum. Üzkirû mevtaküm bilhayr, fehvasınca yazıma nihayet verirken Tevfik Fikret hakkında bazı masum dimağlarda mevcud olan kanaatin değiştirilmesi lüzumuna işaret etmek istiyorum. Amerikalı misyoner protestan papazlarının tesiri altında kalan bu adamın heykelini dikmeyi bir tarafa bırakalım, fakat mevcud eserlerini yakmayı bile tavsiye ederim.

Kâmran Demir

NOT:

Yeni Sabah bu davada, her münakaşada olduğu gibi tamamile bitaraflığını muhafaza etmektedir. Tevfik Fikret, üzerinde çok kalem yürütülen, lehinde ve aleyhinde büyük dedikodular uyandırmış olan bir şairimizdir. Aşiyanının Kolej tarafından satın alınması münasebetile ortaya çıkan iki şayanı dikkat ve biribirini tenkit eden mektup münasebetile bu halledilmemiş davaya hizmet etmek ümidile harekete geçlik ve bu meseleyi tanınmış edibleri mize sormağa karar verdik, aldığımız cevabları bu sütunlarda aynen okuyacaksınız.

ŞİMDİLİK BU KADAR

Menedilmesi Lâzım Gelen Bir Ticaret

Daha yılbaşına üç ay olduğu halde muhtelif hayır cemiyetleri menfaatine basılan takvimler ve muhtıralar piyasaya çıktı. Dörder, beşer kişiden mürekkeb heyetlerin dükkânları ziyarete ve bu takvimleri satmağa başladıkları haber veriliyor. Ben eskiden bu takvim satıcılarını, o hayır cemiyetlerinin azalarından sanır ve takvimleri satarak mensub oldukları hayır cemiyetine menfaat temin etmek için eski köprü memurlarını gölgede bırakan cansiparane gayretlerini büyük bir hürmet ve hayretle seyrederdim. Sonradan öğrendim ki bu adamlar, muayyen bir esnaf sınıfı imiş. Bunlar o hayır cemiyetlerinden takvimlerini ve muhtıralarını basmak ve satmak hakkını ufak bir ücret mukabilinde satın alırlar, böylece o hayır müessesesinin ismini istismar ederek büyük menfaatler temin ederlermiş. Binaenaleyh gösterdikleri gayret ve celâdet, o hayır müessesesinin değil, kendi kasalarını şişirmeğe matuf imiş.

Mahdud bir iki istisnadan maada bütün hayır cemiyetleri namına satılan takvimlerin ve muhtıra defterlerinin iç yüzü işte budur.

Bir hayır cemiyetine karşı halkın beslediği hürmet ve muhabbeti bu şekilde şahsî menfaatlere âlet etmek, o cemiyete hem maddeten, hem de manen büyük zararlar verir. Maddeten verdiği zarar, bu işi bir ticaret haline sokanların muazzam kârlarile sabittir. Nitekim bunlardan birinin bir iki sene zarfında bu işden temin ettiği fahiş kârla müteaddid apartmanlar yaptırdığı sabittir.

Manevî zararına gelince, bunun hududu çok daha geniştir. Sadece ceplerinin menfaatini düşünen satıcıların yaptıkları çirkin ısrarlar, müteaddid defalar şikâyetleri mucib olmuştur. Bunlar da o hayır cemiyetinin manevî varlığına indirilen ağır darbelerdir.

Bu hakikatler önünde hükûmetin yapacağı şey, bu hürmet, saygı, sevgi ve merhamet ticaretini menetmektir. Hayır cemiyetleri takvimlerini bu şekilde mültezimlere satamamalıdırlar. Bu işin geniş bir organizasyona istinad ettiği nazarı itibara alınarak icabında bu işlerin idaresi resmî bir müessesede kurulacak bir büroya bırakılabilir. Bu büro, bütün hayır cemiyetleri namına müşterek olarak takvim, muhtıra defteri gibi şeyler bastırmalı ve bunları yine maaşlı memurları vasıtasile halkın ve tüccarın istifadelerine koydurmalıdır.

Halk, işin ciddiyetine ve vereceği paranın hakikaten bir hayır müessesesinin kasasına gittiğine inanacak olursa o zaman şimdikinden on misli daha semih davranır. Bundan en büyük istifadeyi edecek olan da yine bu hayır cemiyetleri olacaktır.

Vakit gelmişken harekete geçilmesini tavsiye ederim.

MURAD SERTOĞLU

İstanbulun Kurtuluşu

(Baş tarafı 1 inci sayfamızda)

yoğlu arasındaki tramvay işlemesi kesildiğinden ve otomobillerin de arka sokaklardan geçmeleri mecburiyeti konulduğundan alayın geçtiği ana yol serbest bulunuyordu.

Halk bütün kalabalığa rağmen hepsi yaya kaldırımlar üzerinde idi. Süvari polisler tarafından temin edilen inzibat çok iyi idi.

Taksimde

Alay Taksimde toplandıktan sonra saat bir hayli geçirilmiş olarak merasime başlandı. Alan direğine bayrak çekilme merasimi yapılırken bando tarafından çalınan ve talebe tarafından söylenen istiklâl marşı derin bir hürmetle dinlenerek bütün meydanı gür ve hür seslerle doldurdu.

Bunu takiben yüksek tahsil gençleri namına bir üniversiteli tarafından uzun ve hararetli bir nutuk söylenerek İstanbulun kara günleri hatıralarda aksettirildi ve orduya minnet ve şükran dolu saygılar sunuldu.

Bunu takiben şehir namına belediye meclisi azasından muharrir Refik Ahmed Sevengil bir nutuk irad etti.

Nutuklardan sonra merasim geçişi başladı.

Alay sırasile ve kıtaat takım kolu nizamı alarak geçid resmi yaptılar. Burada son derece dikkati celbeden bir gençlik kitlesi halk tarafından pek çok alkışlandı.

Bunlar Başvekâlet Beden Terbiyesi Umum müdürlüğüne bağlı olan ve henüz üç ay evvel tesis edilen Vaniköyündeki «Beden Terbiyesi, Spor Eğitmen Kursu» talebeleri idi.

Bunları müteakib üniversite ve diğer mekteblerle cemiyetler de geçerek merasime nihayet verildi.

Gece Yapılan Şenlik

Geceleyin bütün resmî daireler ve müesseseler elektriklerle donatılmış bulunuyordu.

Bilhassa Beyazıt, Taksim meydanları cidden güzel ve şık donatılmıştı. Beyazıttaki havuz ve Taksimde Sular İdaresinin yaptığı renkli su tesisatı halkı kendilerine çeken birer güzel eser teşkil etmişlerdi.

Bütün İstanbulun Halkevlerinde de toplantılar yapıldı ve bugünü tesid için temsiller verildi.

Ordu Şerefine Verilen Ziyafet

Dün gece bu münasebetle belediye tarafından ordu şerefine Perapalas salonlarında muhteşem bir ziyafet verilmiştir.

Bu ziyafette askerî erkân ve ümera ile belediye ve vilâyet erkânı hazır bulunarak çok nezih ve güzel bir gece geçirmişlerdir. Ziyafet geç vakte kadar devam etmiştir.

Ankarada Spor İşleri

Ankara, 6 (A.A.) — Vilâyet dahilindeki bütün spor klüpleri beden terbiyesi kanunu hükümlerine göre yeni şekillerini almışlardır.

Kazalar dahilindeki klüplerin idaresine orta okul bulunan yerlerde cimnastik öğretmenleri, diğer yerlerde de öğretmen ihtiyat sübayları getirilmiştir.

Bütün kazalarda ihtiyacı karşılıyacak şekilde spor alanları vücude getirilmesi bölgece kararlaştırılmıştır. Ve buna ait keşifler hazırlanmıştır. Merkezde de Atatürk parkı plânına dahil olan büyük stadyumun inşasına bu yıl başlanacaktır. Şimdiki futbol sahasında yazlık ve kışlık spor faaliyetlerine müsait olabilecek şekilde 100 bin liraya bir beden terbiyesi binası yaptırılacaktır. Projeleri ikmal edilen bina yakında ihaleye çıkarılacaktır.

Bu sene bölge faaliyet programının bir hususiyeti de kayak şubesinin de ilâve edilmiş olmasıdır. Bu işe çok elverişli olan Kaz dağında kayak sporlarına ait hazırlıklar yapılmaktadır.

N. 7 YAZAN : R. YALKIN

Mustafa Kemal Paşa Harbiye Nazırlığını Reddetmiş ve Müfettiş Olmak İsteğinde Bulunmuştu

Her vakitki gibi, söz arasında tarihden, bilhassa Osmanlı tarihinde görülen idarî ve siyasî tedennilerden bahsediyor, sözü İzmir işgaline intikal ettiriyordu ve yapılan idarî ve siyasî kusurları tenkid ediyor, mukayeseler yapıyordu. Neticede, o da, Ahmed Rıza Bey gibi, Harbiye ve Dahiliye Nazırlarına çatıyordu. Damad Paşayı da bu tenkitlerden nasibsiz bırakmıyordu. Onu da, vükelâ heyeti ile istişareye lüzum görmeksizin hodbehod kararlar vermek ile itham ediyor, ve:

— Emin olunuz ki, diyordu. Osmanlı tarihi şimdiye kadar bu kadar şaibedar olmamıştır. Tarihin hakkımızda vereceği hüküm pek ağır olacak ve bu hüküm bizlerden daha ziyade evlâd ve ahfadımızı utandıracak, yüzlerini kızartacaktır.

Harbiye Nazırı Şakir Paşa, kendi hakkında yapılan bu acı ihtimamlar, verilen ağır hükümler karşısında kıvranıyordu. Kendini müdafaaya çalışıyordu. Damad Paşanın, hünkârla görüşmek üzere diğer salonda bulunan telefon odasına sık sık gitmesinden istifade ile, İzmire verilen bütün emirlerin Sadrâzam Paşanın direktifleri ile yazıldığını ileri sürüyor, aklınca, tefriei nefse uğraşıyordu. Hattâ, bir Harbiye Nazırı sıfatile işgalcilere karşı mukavemet gösterilmesini, kolordunun birkaç çarpışmadan sonra iç Anadoluya çekilmesini ve bu hususun vükelâ heyetinde müzakere edilmesini tavsiye ve teklif ettiği halde, Sadrâzam Paşanın, bütün bu teklifleri reddettiğini bile söylüyordu.

Mübahase çok uzamıştı. Damad Paşa, hünkârla telefon mükâlemesi yapmak üzere asabî hareketler, telâşlı tavırlarla diğer salona gidip geliyor, arasıra Şevket Turgut Paşa ile Ahmed Rıza Beyi, bulunduğu salona çağırtıyor, gizli gizli görüşmeler yapıyordu. Müzakerenin uzadığını, teşkili icab eden kabine hakkında bir karar verilmediğini gören başmabeynci Yaver Paşa da nihayet söze karışmıştı. Ve umuma hitab ile:

— Öğle vaktine bir buçuk saatimiz kaldı, demişti. Yekdiğeri tenkid ve muahaze ile evvelce kaçırılan fırsatların ele geçirilmesi ihtimali bilmem var mı?. Şevketmeab efendimizin, cuma selâmlığını müteakib vükelâ heyeti listesinin takdimini irade ve ferman buyurmuş olduklarını, efendilerime bir defa daha hatırlatmak mecburiyetini hissediyorum. Çok rica ederim vaktimizi yekdiğeri tenkid ve itham ile lüzumsuz yere sarfetmiyelim.

Damad Paşa, bu haklı ve biraz da acı ihtar karşısında biraz kızarmış ve kızar gibi de olmuştu. Zorla güler yüz göstermeğe çalışarak:

— Evet efendim, demişti. Başmabeynci paşa hazretlerinin hatırlatmak lûtfunda bulundukları irade ve arzuyu şahane, biraz evvel telefonla, tarafı şehriyarîden bendenize de tekid buyuruldu. Artık, olmuş vakıalar üzerinde tevakkuf etmekten ve hiç bir gûna suiniyete makrun olmıyan ef'alden dolayı yekdiğerlerimizi muahaze ve rencide hatır eylemekten sarfınazar buyurulsa çok iyi olur.

Damad Paşanın bu sözleri, hazır bulunanlar üzerinde derhal tesirini göstermiş ve Şevket Turgut Paşa ile Şakir Paşa arasında zuhur ve devam eden ve gittikçe çetinleşen münakaşayı o anda kestirmişti. Damad Paşa da bu sükûnetten istifade ile tekrar söze girişmişti. Ve ciddî bir tavırla:

— Efendilerim, demişti. Yeni kabineme dahil olacak arkadaşlarımı bendeniz, daha bu sabahdan tefrik ve intihab etmiş ve şevketmeaba arzile muvafakatı hümayunlarını bile istihsal eylemiştim. Padişahımız efendimizin izhar buyurdukları arzu üzerine, üçüncü ordu müfettişi Mustafa Kemal Paşa hazretlerinden, Harbiye Nezaretini kabullerini rica edecektim. Fakat. bu husustaki rica ve teklifimi kendilerine bildirmek üzere gönderdiğim İzzet Fuad Paşa, Mustafa Kemal Paşanın, şevketmeabımıza arzı veda etmek üzere saraya teşrifleri haberini almış ve mabeyni hümayuna gitmişlerdi. Huzurda bulundukları sırada, tarafı şehriyarîden vaki olan teklife karşı, Mustafa Kemal Paşanın Harbiye Nezaretini kabulden imtina ve bazı mazeretler dermeyan ile, ordu müfettişliğini tercih ve bu hususta ısrar buyurduklarını, şimdi efendimiz telefonla âcizinize ihbar ve listenin derhal tanzim ve arzını irade buyurdular.

Bu vaziyette Ahmed Rıza Beyefendi Hariciye. Şevket Turgut Paşa Harbiye ve Ali Kemal Beyefendi de Dahiliye Nezaretlerini kabule muvafakat buyurdukları takdirde kabinemi teşkil etmiş addedebilirim.

Damad Paşanın bu teklifi hazır bulunanları bir hayli düşündürmüştü. Salonu dinlendiren ve birkaç dakika süren bu manalı sessizliği, en evvel, heyecanlı bir sada ve tutkun bir eda ile söze başlıyan Ahmed Rıza Bey ihlâl etmişti. Evvelâ, umumî vaziyeti cidden derin bir vukuf ile güzelce tahlil ve teşrih ettikten sonra, teklif olunan Hariciye Nezaretini kabul etmek için bazı mukabil teklif ve şartlar dermeyan eylemişti. Bilhassa, dahil olacağı kabinede, beraberce çalışacağı zevatın şahsiyetlerini, siyasî kanaat ve akidelerini tanımak ve bilmek lüzum ve vücubu hakkında birçok sözler söylemiş ve bu mevzu üzerinde ısrarla durmuştu. Kendi noktai nazarına göre, memleketi ve milleti halâs ve selâmete kavuşturmak için takibi icab eden siyaset hakkında da bir hayli malûmat vermiş, kendince isabetli gördüğü fikir ve tasavvurlarından bahsetmişti. Nihayet sözlerini şu teklif ile bitirdi:

— Pek tabiidir ki, bu kabinede ve Paşa hazretlerinin etrafında bizleri ve diğer arkadaşları ancak, vazıh ve sarih bir surette tebellür etmiş, esaslı bis urette tertib ve tanzim edilmiş bir program toplıyabilir. Affı devletlerine istinad ile arzetmek cür'etini gösteriyorum ki, sabık vükelâ heyetinin gerek İzmirin işgali meselesinde ve gerekse Paris konferansına iştirak kaziyesinde pek acı muvaffakiyetsizliklerle karşılaşmalarının, hayal sukutuna uğramalarının yegâne sebebi, programsızlık ve bilhassa kabine azaları arasındaki tehalüf ve zıddiyeti efkâr olmuştur. Binaenaleyh, vükelâ heyeti listesinin tanzim ve ihzarından evvel, teşkili arzu olunan bu kabinede de yine başvekâleti deruhte buyuracak olan Ferid Paşa hazretlerinin, vaziyeti hazırayı tevlid ve intac eden esbab ve avamil ile, takib buyurmak tasavvurunda oldukları siyaset hakkında, bir nebze olsun beyanatta bulunmaları taleb ve ricası, elbette ki hakkımızdır. Maruzatımın biraz uzamasından dolayı aflarını temenni ile iradelerine intizar eylerim.

Damad Paşa, Ahmed Rıza Beyin bu pek makûl ve mantıkî beyanatından sıkıldığını tavırları ile göstermişti.Cevab vermeğe, Ahmed Rıza Beyi ilzam ve sükûta mecbur etmeğe yeltenmişti. Fakat, sözlerini uzattıkça mevzuunu kaybetmiş, düştüğü tezadlar içinde adetâ yüzmüştü. Ahmed Rıza, Ali Kemal ve İhsan Beyleri sık sık bıyık altından güldürmüştü. Bir aralık:

— Vaktin müsaadesizliği sebebile, demişti. Sözü kısa kesmek ve hemen icraata geçmek mecburiyetindeyiz Beyler. Şahsî ve siyasî kanaat ve ictihadlarım, zannediyorum ki, cümlenizce malûmdur. Takibi arzusunda bulunduğum siyasete gelince, bunun istifsarını ve tarafımdan tekrar beyanını zaid addederim. Hiç şüphesiz ki, ictihad ve gayem, haricî ve dahilî siyasetim Hürriyet ve İtilâf fırkası programına tamamile tevafuk ve tetabuk edecektir. Binaenaleyh ahval ve vaziyet.....

Ahmed Rıza Bey, manalı bir tavırla tebessüm ederek Damad Paşanın sözünü kesmiş, ve:

— Şu halde Paşa hazretleri, demişti. Hürriyet ve İtilâf fırkası programına sadık kalacak ve tamamile bir fırka kabinesi teşkili tasavvurunda bulunuyorsunuz, demektir.

(Devamı var)

ADLİYE ve POLİS

Bir Otel Hırsızı Mahkûm Oldu

İzmirde bazı otellerden hırsızlık yaptıktan sonra İzmir polisince aranırken İstanbula kaçan otel hırsızı İbrahim Nezihi burada da bazı otellerden eşya çalmış, yakalanarak dün Sultanahmet birinci sulh ceza mahkemesine verilmiştir. Yapılan sorgu neticesinde İbrahim Nezihinin suçu sabit görülmüş ve tevkif edilmiştir.

Yeni bir zimmet davası

Sabık Beyoğlu birinci noteri Salâhaddin aleyhine açılan bir zimmet davasına dün birinci ağırceza mahkemesinde başlanmıştır. Bu dava, 200.000 liralık bir kontrata pul yapıştırmamak suretile zimmete para geçirmek suçile açılmaktadır.

Dün Niter Salâhaddin mahkemeye gelmediği için, ihzaren celbine karar verilmiş ve dava başka güne talik olunmuştur.

⌘ ⌘ ⌘

Bir Çingene karısını ağır surette yaraladı

Dün saat 13 raddelerinde Ayvansarayda mühim bir cerh hâdisesi olmuş, bir adam, karısını, bıçakla muhtelif yerlerinden ağır surette yaralamıştır. Hâdise şöyle cereyan etmiştir:

Ayvansarayda Hamam sokağında 44 numaralı evde oturan Kıpti Karakaş Şevki ile karısı Sabiha arasında, ötedenberi kıskançlık ve geçimsizlik vardır. Dün yine bu yüzden aralarında bir ağız kavgası başlamış, fevkalâde hiddetlenen Şevki, bıçağile, Sabihayı muhtelif yerlerinden yaralamış, kadının feryadına yetişen memurlar Şevkiyi yakalamışlar, Sabiha, tedavi edilmek üzere Balat Musevi hastahanesine kaldırılmıştır. Kadının hayatı tehlikededir. Şevki hakkında takibat yapılmaktadır.

Bir ev arı hücumuna uğradı

Üsküdarda İhsaniye mahallesinde Mustafapaşa sokağında adliye kâtiblerinden Cemilin evi bir arı hücumuna uğramıştır. Evin kapısının deliklerinde yuva yapan arılar birdenbire evin içerisine dolmuşlar, evdekiler derhal polise müracaat etmişlerdir. Polisler, saman yakarak ve flit sıkarak arıları imha etmişlerdir.

Havagazı borusu patlamış

Yedikuledeki havagazi kumpanyası montörlerinden 401 numaralı Hasan, evvelki gece saat 22.5 de Horhor caddesinde Hayriye lisesi yanındaki depoyu tamir ederken kazan boruları patlamış, bu infilâkın şiddetinden, civardaki 152, 154 ve 156 numaralı evlerin camları kırılmış ve bu civar halkı korku geçirmiştir.

Kızı tekme ile döğmüş

Galatada Necatibey caddesinde 314 numaralı evde oturan Şaban kızı Melek polise müracatle 15 yaşındaki kızı Safiyenin İbrahim isminde birisi tarafından tekmeyle yere düşürülerek yaralandığını söylemiş, İbrahim yakalanmış, tahkikata başlanmıştır.

* * *

Arnavudköyünde Küçük Ayazma sokağında oturan Aleksandr oğlu Nester polise müracaatle Kumbaracı yokuşunda 15 numaralı evde oturan ıstavri oğlu Temistokli tarafından dövülüp yaralandığını iddia etmiş, Temistokli yakalanarak tahkikata başlanmıştır.

* * *

Şişlide İzzetpaşa sokağında 67 numaralı evde oturan Hasan kızı 45 yaşında Makbule, Hürriyetiebediye caddesinde pazar yerinden geçerken Şakir oğlu Ahmedin kurduğu tente başına düşerek yaralanmıştır. Yaralı kadın Şişli Çocuk hastahanesine kaldırılmıştır.

* * *

Beşiktaşta Ortabahçede 45 numaralı dükkânda kasaplık eden 19 yaşında Halil oğlu Fahri kazaen, kasap bıçağile ayağından yaralanmış, Beyoğlu Belediye hastahanesinde tedavi altına alınmıştır.

SPOR

Balkan Oyunlarının Tarihçesi

Balkan Oyunlarında Muvaffak Olmamız İçin Atletizmin Mekteplerimizde Yerleşmesi Lâzımdır

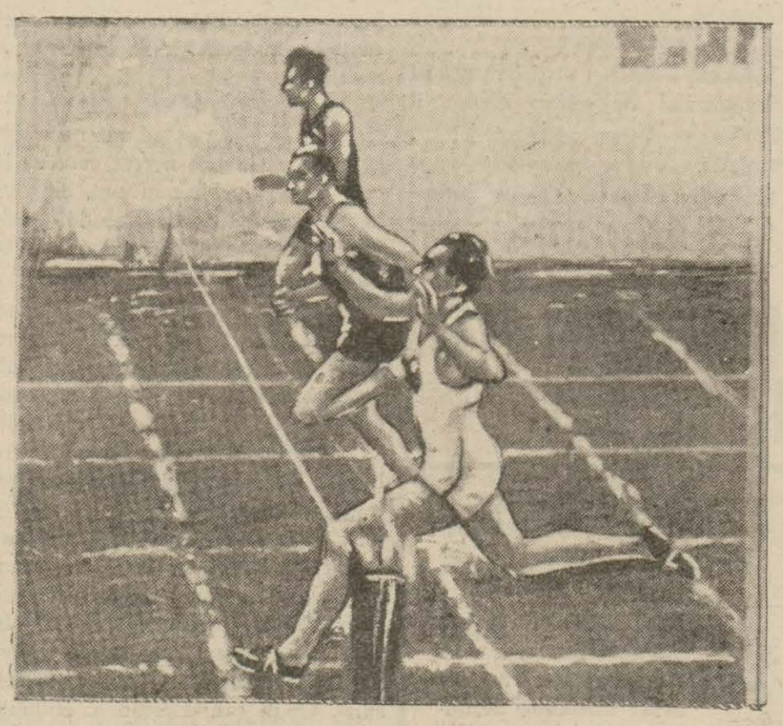

Muzaffer Atinada 100 metrede birinci gelirken

Balkan oyunları fikri ilkönce 928 senesinde Olimpiyadlar için Amsterdamda bulunan Balkan memleketleri murahhasları tarafından tasarlanmış, Türk, Yunan, Rumen ve Bulgar murahhaslarının huzurile aktedilen bir içtimada böyle müttefik bir tezahürün tesisi kabul olunmuş ve esasların hazırlanması Yunan Spor teşkilâtına havale edilmiştir.

Yunanlılar, uhdelerine aldıkları bu işi başardılar ve 929 da ilk Balkan oyunlarının yapılmasına teşebbüs ettiler. Lâkin iki memleket arasındaki siyasî münasebetler henüz düzelmediği için biz davetli olduğumuz halde bu oyunlara iştirak etmedik. Yunanlılar da bunu Balkan oyunlarının bir nevi provası addederek resmî liseteye koymadılar ve asıl Balkan oyunları 1930 senesinde Atinada başladı.

O tarihten itibaren biz muntazaman her sene Balkan oyunlarına iştirak ettik. Bu sene onuncusu Atinada yapılan bu oyunlar sırasile şu memleketlerde yapılmıştır:

Birinci Balkan oyunları 1930 da Atinada
İkinci Balkan oyunları 1931 de Atinada,
Üçüncü Balkan oyunları 1932 de Atinada
Dördüncü Balkan oyunları 1933 te Atinada,
Beşinci Balkan oyunları 1934 te Zagrebde
Altıncı Balkan oyunları 1935 te İstanbulda,
Yedinci Balkan oyunları 1936 da Atinada,
Sekizinci Balkan oyunları 1937 de Bükreşte,
Dokuzuncu Balkan oyunları 1938 de Belgradda,
Onuncu Balkan oyunları 1939 da Atinada,

Bu oyunlara bidayette Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya, Bulgaristan ve Rumanya girerken 933 den itibaren Arnavutluk da iştirake başladı. Lâkin müteakib seneler girmedi. 938 de ve bu sene Bulgarlar da iştirak etmediler.

Balkan oyunları bidayette yalnız atletizm ve tenis müsabakalarını ihtiva ediyordu. Türklerin teşebbüsile 932 de alafranga güreş bu oyunlar kadrosuna ithal olundu. Lâkin 934 ten sonra tenis (masrafı korumadığı için) kadrodan çıkarıldığı gibi Bükreşte yapılan nizamname değişikliği üzerine de bu oyunlar maalesef yalnız atletizme inhisar ettirildi. Nitekim bizim gevşetmemiz üzerine Balkan güreş müsabakaları da yapılmaz oldu.

Halbuki bu oyunların ilk tesisinde düşünülen şey Balkanlara mahsus olmak üzere bir nevi Olimpiyad oyunları yapmaktı.

Umalım ki; Balkan memleketlerinde sporun göze çarpan inkişafı Balkan idarecilerini bu oyunları daha geniş programlara göre etrtib etmeğe sevketsin.

Balkan spor hareketleri içinde bizim en kuvvetli tarafımızın güreş olduğunu yazmağa hacet yoktur. O derecede ki Balkan güreşlerine bizi bazı sikletlerde tehdid edebilen Rumenler girmezse müsabakaların neticesi değişmez şekilde tekerrür etmektedir. Bununla beraber şurayı da itiraf etmeliyiz ki Yugoslav güreşçilerinde belki de dahilî ve siyasî keşmekeşlerinden dolayı gözüken inhitata mukabil Yunanlılarda güreş 4—5 sene içinde şayanı dikkat derecede gelişmiştir.

Tenis müsabakalarında bizde tenisci adedi, tenis kortları ve müsabakaları pek az ve nadir olmasına rağmen bir defa çift erkekte Balkan şampiyonluğunu alacak kadar varlık göstermiştik. Lâkin sonraları bizde olduğu kadar diğer memleketlerde de bu tavsadı. Yalnız Yugoslavlar teniste hakikaten dev adımlarile ve bizim güreşteki süratimizden daha fazla süratle ilerlediler.

Şimdi Avrupanın en iyi tenisçileri arasında sayılıyorlar.

Atletizme gelince; biz Balkanlarda 4X100 de, güllede, ciridde, yüksek atlamada, 400 metrede ve son oyunda 100 metrede birincilik,

200 de, maniada, üç adımda, 5000 metrede, maratonda ve son oyunda 4X400 de, yüksek atlamada ikincilik ve bir çok üçüncülük, dördüncülük aldık. Lâkin bizde et-

(Sonu 6 mcı sayfada)

BİBLİYOGRAFYA

C. H. P. Konferansları

Ankara 1939. Fiyatları yazılı değil.

Her biri takriben beşer formalık olan ve içinde beş konferans bulunan bu seride sene başındanberi sekiz kitab intişar etmiştir.

Umumî kültür seviyesini yükseltmeğe çok yaradığı âşikâr olmakla beraber her nedense, konferansların bizde pek az dinleyicisi olduğundan bu değerli konferansları neşrederek faydasını tamim etmenin çok yerinde bir hareket olduğunu memnuniyetle keydettikten sonra kıymetleri hakkında bir fikir verebilmek ve herbiri muhtelif mevzulara ait olduğundan onları alâkadarlarına bildirmek üzere buraya sıralıyalım:

Kitab: 1 — Ragıb Özden: Dil inkılâbımızın bugünkü durumu — Sabri Esat Siyavuşgil: Folklor ve psikoloji — Mazhar Şevket İpşir: Hayat felsefesi — Hilmi Ziya Ülker: Tabiat kanunu fikri — Ahmed Cafer oğlu: Türk teamül hukukuna göre Türklerde evlâtlık edinme meselesi.

Kitab: 2 — Mazhar Osman Uzman: Öjenik — Prof. Dr. A. Süheyl Ünver: Selçuklarda tababet tarihi — D. Zeki Ragıp Yalım: Sıtmadan korunma çareleri — Prof. Dr. Fahreddin Kerim Gökay: Karakterolojinin terbiyede yeri — D. Zeki Ragıp Yalım: Modern cemiyetlerde saadet ülküsü Sağlık.

Kitab: 3 — Dr. Ali Nihat Tarlan: Şeyh Galib, hayatı ve şiirleri — Dr. Ali Nihat Tarlan: Sanat bakımından edebiyatımızın dahilî tekâmülü — Pertev Naili Boratav: Türk destanları tetkikinin bugünkü vaziyeti ve vardığı neticeler — Dr. Melâhat Özgü: «Faust» insanlığın trajedisi — Dr. Sadi Irmak: Nitzsche ve fevkalbeşere dair.

Kitab: 4 — Hazım Atıf Kuyucak: Dünya para meseleleri ve Türk parası — Prof. Hüseyin Avni Göktürk: Evlenme birliğinde eşlerin durumu — Ziyaeddin Fahri: Türkiyede içtimaî siyasetin tarihçesi, ehemmiyeti ve başlıca meseleleri — E. Reuter: Komünlerin kalkınması usulleri — Enver Ziya Karal: İtilâf devletleri ve İzmir.

Kitab: 5 — Bekir Sıtkı Baykal: Koca Ragıp Paşa — Büyük Friedrich 18 inci asırda şark ve garb âlemine kısa bir bakış; Türkiye - Prusya münasebetlerinin başlangıç ve 1765 senesine kadar inkişafı — Dr. Cemal Tukin: Balkan harbinin teşekkülü ve bu harbin zuhuru — Şinasi Altundağ: 1841 Boğazlar Mukavelesi. Büyük devletlerin Akdenizde mücadelesi (1839-1841) ve İngilterenin Palmerstonun politikasile katî zaferi — Prof. Houille: Fransız dil ve edebiyatı. Chateau Briand — Dr. Walter Ruben: Budhislik ve Şamanlık.

Kitab: 6 — İbrahim Necmi Dilmen: Dilin ve dillerin kaynağı, sorumu üzerine teoriler — H. G. Güterbock: Eti kültürüne bir bakış — Danyal Bediz: Egenin iktısadî coğrafyasına bir bakış — Salih Şendil: Milletlerin terakkisi üzerinde kadınların tesiri — Ercümend Ekrem Talu: Gazete.

Kitab: 7 — Saffet Dengi: Shakespeare trajedisi — Saffet Dengi: İngiliz köyü — Clemens Möller: Alman halk bilgisi — Dr. Sadi Irmak: Alman spor teşkilâtı üzerinde bir tetkik — Dr. Sadi Irmak: Spor ve ilim.

Kitab: 8 — Şevket Bilgişin: Türk inkılâbında devletçilik ve ticaret serbestisi — Süheyp Derbil: Devletçilik - Kadın — Prof. Dr. Hüseyin Cahid Oğuzoğlu: Medeni hukukta nesebin ehemmiyeti — Dr. A. Süheyl Ünver: Selçuklular zamanında ve sonra Anadolu kaplıcaları tarihi üzerine.

Elbette dikkat etmişsinizdir ki bu konferansların bir tanesi «Gazete» ye dairdir Otuz küsur senelik bir gazeteci olan Ercüment Ekrem Talu'nun sözleri gazeteyi ve gazeteciliği sevenleri çok alâkadar edecek mahiyette olduğundan ayrıca da zikretmeyi bir vazife addederiz.

LÂLE SİNEMASININ
Size hazırladığı büyük fırsatı kaçırmayınız.
Bugün şaheserler serisinin 2 büyük Filmi birden
BETTE DAVİS'in yarattığı Günahkâr Kadınların hayatı
DAMGALI KADINLAR
Seanslar 1 - 4 - 8
FRED ASTAİRE - GİNGER ROGERS'in en son en mükemmel filmi
BRODVAY SERENADI
Seanslar : 2,30 - 6 - 9,30
İlâveten : En son harp Raporları METRO JURNALDA
Bugün Saat 1 ve 2.30 da tenzilâtlı halk matineleri

Dünya Sinemacılığının en güzel filmi
NORMA SHEARERE ve TYRONE POWER'in en büyük muvaffakiyeti
MARIE ANTOINETTE
ŞAHESERLER ŞAHESERİNİ YALNIZ 2 GÜNDE
İPEK ve MELEK sinemalarında
11874 kişi seyretmiş, alkışlamış ve bu kadar nefis bir filmi asla görmediklerini söylemiştir.
Bu filmin 2 devre ve 17 kısmı birden gösterilmektedir.
Seans saatlerine dikkat: İPEK'te 11 - 1.30 - 4 - 6.30 ve tam 9 da MELEK'te 1.30 - 4 - 6.30 ve tam 9 da
DİKKAT: Muhterem müşterilerimizin muhakkak surette senas başlarında gelmeleri rica olunur.
Bugün İPEK'te saat 11 ve 1.30 da, MELEK'te saat 1.30 da tenzilâtlı matineler vardır.

Bugünün Döğüş Sistemlerinden:

İMHA HARBİ

İmha Muharebesi Nazariyesini Bu Asrın Başında Ortaya Koyan Kont Schlieffendir

İmha muharebesi nazariyesini ortaya koyan asker, bu asır başlangıcında Alman Büyük Erkânıharbiye reisi olan Kont Schlieffen'dir. Askerlik bahislerile alâkadar herkes, Kont Schlieffen'in bu hususta Cannes muharebesini tip olarak aldığını ve bugünkü Alman generallerinin tevarüs ettiği en esaslı formülünün düşmanın her iki cenahını birden kuşatmak ve onun tam ma nasile ihatasını tazammun etmek meselesi olduğunu bilir.

Bu derece ileri bir tabiye usulünü mo - dern bir harbde, Avrupa muharebe meydanlarında tatbik fikri, bir çok kimselere biraz hayali göründü. Buna rağmen, üç kere, çifte ihata metodunun tatbiki Almanları tam bir muvaffakiyetle isal eyledi.1914 de Tannenbergde ve 1915 bidayetinde Augustov'da Hindenburg - Ludendorf kumandası, karşılarına çıkan Rus kuvvetlerinin hemen tamamını esir ve imha etmişlerdi. Bundan on beş gün evvel Polonyada geniş bir saha üzerinde inkişaf eden Al - man ordularının kıskacı Polonya kuvvetlerinin kısmı küllisi etrafında kapandı.

Hâdiseler bu merkezdedir. Fakat bu üç misal de tatmin edici mahiyette değildir. Tannenberg manevrası tamamile Anormal şartlar tahtında idare edilmiştir: Bütün emirleri ve vaziyet raporlarını şifresi çabucak keşfedilen T. S. F. mesajile nakleden Rusların hafifliği Almanların bu iki kumandanına hasımlarının vaziyetini, hareketlerini, hattâ arzu ve maksadlarını bile hemen saati saatine öğrenmek imkânını verdi.

Augustov muharebesi muvaffakiyeti bu çarpışmanın çok soğuk bir günde yapılması üzerine vukua geldi. Zira Rus kuvvetlerinin kısmı küllisi, hakiki kış sığınaklarında bulunurken hareket imkânını bulamamıştı.

Mevzuu bahsedilen bu muharebeler o derece hususi şartlarla mukayyettirler ki bunlardan umumi mahiyette neticeler istihraç imkânı bittabi mümkün olamaz.

Polonyaya karşı yapılan iki taraflı taarruz keyfiyetine gelince, bu mücadeleye tamamile hazırlanmış kuvvetler tarafından yapılmış ve karşı taraf ise, henüz çarpışmaya hazırlanmamış ve dağınık unsurlardan mürekkeb bir ordu mahiyetini göstermişti. Bundan başka Almanların zırhlı ve motörlü ileri kıtaları, önlerinde kendilerini durduracak derecede silâhlara malik olan bir kuvvet bulamayınca, tıpkı bir kumaşı kesen çelik makaslar gibi geniş mikyasta ki faaliyetlerini serbestçe yapabilmişlerdir.

Bu sebebden tarih, Cannes formülünü tatbik eden bir tarafla, istihbaratına ehemmiyet veren, vasıtalarını dikkat ve ihtimamla kullanan ve ihtiyat kuvvetlerinden zamanında istifade etmesini bilen bir hasmın karşılaşmasının doğuracağı neticelerinin mantıkan, ne şekilde tavazzuh edeceğini henüz göstermemiştir.

Fakat Schlieffen, tek bir şemanın mevkii tatbika konulması hususunda ısrar etmirecek kadar realist bir şahsiyetti. Fransa'ya karşı yaptığı 1905 plânında toptan bir muvaffakiyet elde etmek iradesini terketmemesine rağmen sevkulceyşi vaziyete uymıyan mutlak ihata tabiyesinden vazgeçerek tek cenah ihatası tipini kabul etmiştir. Manevranın esası, bir taraftan Fransızların önünde cebheyi boşaltarak onları Treves ve Mannheim arasında, Moselle ve Rhin nehirlerinin teşkil ettikleri çıkıntıya girmelerine mani olmamak, diğer taraftan da, bazı eski ve münferid müstahkem mevkilerin bulunduğu Mezieres, Dunkerque cebhesine çok kuvvetli bir tazyik yapmak ve hem Meuse müstahkem mevkilerini ve hem de Fransız kuvvetlerinin solunu ihata etmekti. Bunu müteakib Amiens'den yürüyen cenah vasıtasile, Fransızların toplanabilecekleri bilûmum müdafaa hatlarını vurmak başlıca bir gaye idi.

Bugünkü imha harplerinde mühim rol oynıyan tanklar geçit resmi...e

Neticede, vasî bir ihata manevrasile hasım kuvvetlerinin mühim bir kısmını imha eylemek, işte manevranın esas hedefi bu idi. Yalnız, iki taraftan imha fikrine henüz alışamıyan Moltke, bu projeyi terketti ve filiyatta ayni zamanda iki hedefe varmak istedi ve hiçbirisine erişemedi.

Alman orduları reisinin Fransız cebhesinde muhtemel bir muharebe için ne gibi bir manevra plânı kabul edeceğini veya ettiğini bilmek şüphesiz imkânsızdır. Bununla beraber, teakub eden hâdiselerden ehemmiyetten âri olmıyan bazı neticeler çıkarmak ta mümkündür.

«Achtung Panzer!» ismindeki bir eserinde General Guderian şöyle yazmaktadır: «Almanya, coğrafî mevkii, ve iktısadî vaziyeti dolayısile uzun bir bir harbe tahammül edemez. İhtilâfı seri bir neticeye iktiran ettirebilecek vasıtalar aramağa mecburdur.»

Almanlar bu vasıtaları büyük zırhlı ve motörlü vahidlerin ve tayyarelerin azamî surette istimalinde bulduklarını ümid etmektedir.

Almanlar, Fransızlarla İngilizlere karşı bu fikirden hareket ederek, bir defa daha imha tabiyesini tatbik etmek isterlerse, Sarre ve Polatinat cebhesindeki doğrudan doğruya bir tazyikin, hasmın ihatasını arıyan kuvvetli motörlü vahidlerle yapılacak bir taarruzun muvaffakiyet şartlarına bir tesir icra edemiyeceği âşikârdır.

Kitle halinde Rhin'in Alsas kısmını geçme teşebbüsü muazzam malzeme ve vasıtaların istimalini istilzam edecek ve herhangi bir sürpriz vücude getirmiyecektir. Ayni zamanda böyle bir teşebbüs, zırhlı vahidleri, Vosges dağlarının teşkil ettikleri tabiî manialara çarptıracaktır.

Bu vaziyetler nazarı dikkate alındığı takdirde Alman kumandasının yapacağı taarruzun başlıca idaresine taallûk eden kısımda, yani Fransız - İngiliz müşterek kuvvetlerinin ihata teşebbüsünde, üç sureti hallin mümkün olabileceği görülür.

Birinci sureti hal, sağdan yapılacak sade bir ihatadır. Manevra yapacak kitle, Belçika ovasına girecek ve Brüksel tarikile Amiens, Paris Trojes ve Jura silsilesine doğru yürüyecektir. Bu mutlak Schlieffen plânına avdettir. Fakat burada bir değişiklik vardır. Bu da, Belçika arazisine girecek Alman kıtaları 1914 dekinden üç veya dört misli süratle ilerliyebilecektir.

İkinci sureti hal, sol taraftan yapılacak bir ihatadır. Manevra cenahı, Jura silsilesinin şimal eteklerinden sürprizle girecek ve bu gayrikâfi müdafaa takdirinde, bu silsilelerdeki geçidleri elde ederek Dijon tarikile Parise ilerliyecektir.

Üçüncü bir manevra da, sağda Belçika ovasından ve solda da İsviçreden başlıyacak iki taraflı bir ihatadır. Bu kıskacın ucları bidayette geniş iken, Paris mıntakasında gittikçe daralarak kapanacaktır.

İşte, henüz kızışmıyan harb halinde, Almanların Fransız cebhesinde tatbik edebilecekleri bazı sevkulceyşî plânlar bu şekilde hülâsa olarak gösterilebilir.

Önümüzdeki hâdiselerin inkişafı, bu taarruzda, yukarıda izah edilen noktalardan hangisinin Alman kumandası tarafından tatbik edileceğini izah edecektir.

Londra Belediyesi Heyetimiz Şerefine Bir Ziyafet Verdi

Londra, 6 (A.A.) — Londra belediye reisi bugün Türk askeri heyeti şerefine, Mansion House'de büyük bir öğle ziyafeti vermiştir. Bu ziyafette birçok yüksek devlet ricali, ezcümle mareşal Lord Birdwood, Hariciye Müsteşarı Butler, Harbiye Müsteşarı Lord Cobham ve Türkiyenin Londra Büyük Elçisi Dr. Tevfik Rüştü Aras hazır bulunmuştur.

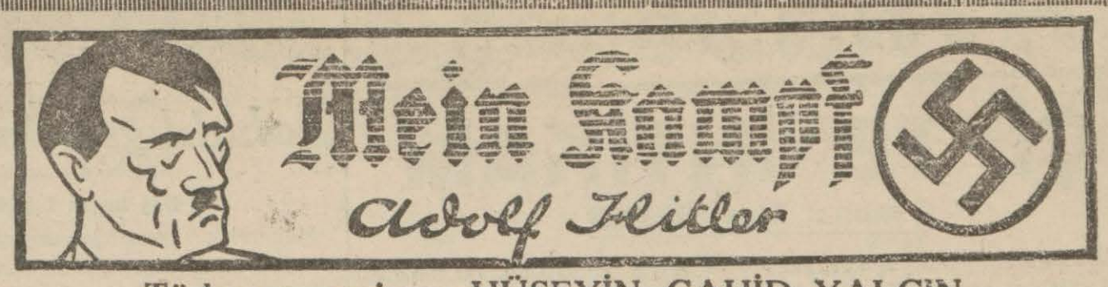

Türkçeye çeviren: HÜSEYİN CAHİD YALÇIN

Hitler Kabiliyetsizliğinden Resim Akademisine Giremiyor

— 7 —

Odevrededir ki mevcudiyetlerini isimlerinden tanıdığım, Alman kavminin hayatı için müdhiş tesirleri hakkında hiç bir fikir beslemediğim iki tehlikeye gözüm açıldı: **Marksclık** ile **Yahudilik.**

İsmi birçok kimselerde o kadar neşe ve gaygusırlık uyandıran, talihli insanların eğlence yeri Viyana benim için, heyhat! hayatımın en hüzünlü devresinin canlı hatırasından başka bir şey değildir.

Bugün bile onun ismi bende beş senelik sıkıntı ve zaruretin elim hatırasından başka bir şey uyandırmaz. Bu beş sene zarfında iptida rençber, sonra küçük bir boyacı sıfatile hayatımı kazanmak mecburiyetinde kaldım. Bu âciz bir kazançtı ki müzmin açlığımı bile tes kin edemiyordu. Çünkü açlık o zaman beni hiç terketmiyen sadık bir muhafız, benimle her şeyi paylaşan bir arkadaştı. Satın aldığım her kitabın bunda bir hissesi oldu. Operada bir oyun bana ertesi günü onun refakatine mal olurdu. Bu insafsız dostumla aramda daimî bir mücadele vardı. Maamafih, o zamanlar, her vakitkinden daha çok şeyler öğrendim. Mimarî haricinde, aç kalmalarımın semeresi olarak operaya nadir ziyaretler haricinde, sayıları gittikçe artan kitablardan başka bir keyfim yoktu.

O zaman pek çok okuyordum ve esaslı okuyordum. İşimden sonra serbest kalan zamanlarım münhasıran terfik ve tetebbüa hasrolunmuştu. Birkaç sene içinde böylece kendime bir takım bilgiler vücude getirdim. Bunlar hâlâ işime yarıyorlar.

Şunu da ilâve edeyim ki o zamanki hareketlerimin sarsılmaz temelini vücude getiren mütalea ve nazariyeler bende o devirde bir şekil almışlardır. Ondan sonra bunlara pek az bir şey ilâve ettim ve hiç bir şey değiştirmedim.

Bilâkis.

Bugün kat'î surette o kanaatteyim ki insanda yaratıcı düşüncelerin esaslı kısmı umumiyetle gençlikte kendisini gösterir. Ben ihtiyarların daha büyük bir derinlik ve uzun bir hayatın tecrübesinden mütevellid bir basiret tazammun eden akıl ve hikmeti ile tükenmez bir velûdluk ile düşünceler ve fikirler neşreden fakat mebzuliyetleri yüzünden bunları derhal tatbike imkân bulamıyan gençliğin yaratıcı dehası arasında bir fark görürüm. Gençlik bir takım malzemeler ve istikbal plânları temin eder. Olgunluk çağı, seneleri o sözde akıl ve hikmeti genç - liğin dehasını boğmadığı nisbette, bunlardan istiarelerde bulunur.

HULÂSA

Hitlerin babası 56 yaşında tekaüd olmuş bir memurdur. Hitlerin de memur olmasını istemektedir. Hitler daha onbir yaşında iken bu vaziyete isyan ediyor ve Real Şuleye giriyor. Orada Profesör Leopold'un tesiri altında kalıyor ve Habsburglara düşman oluyor. Hitler 13 yaşında iken babasını kaybediyor. Kendisi ciğerlerinden ağır surette hastalandığı için mektebi terketmek mecburiyetinde kalıyor. Annesi de hastalanınca, yetim maaşile geçinemiyor, bir çanta esvap ile Viyanaya gidiyor, orada akademiye girmek hevesindedir. Fakat imtihanda reddediliyor. Bu ona çok acı geliyor. Rektör kendisinde resim kabiliyeti olmadığını fakat mimar olabileceğini söylüyor.

Nihayet Hitler üçüncü defa Viyanaya geldiği zaman mimar olmağa karar veriyor, orada ızdırablı ve sıkıntılı bir hayat baş gösteriyor. Hitler bu hayatın kendisi üzerindeki müsbet tesirlerinden memnundur.

O zamana kadar evde sürdüğüm hayat ben yaştaki bütün delikanlıların hayatlarına pek benziyordu. Yarın düşüncesi ne olduğunu bilmiyordum. Benim için sosyal mesele de yoktu.

Gençliğimin muhiti küçük burjuvalardan yani hakikî kol işçilerile pek az münasebetleri olan bir âlemden terekküb ediyordu. Çünkü, ilk bakışta pek garip görünürse de, iktısad bakımından pek az tali'li olan bu sınıfı kol işçileri sınıfından ayıran şey çok kere zannolunduğundan ziyade derindir. Arada hemen hemen bir düşmanlık vardır.

Bunun da sebebi kol amelelerinin üstüne henüz taze taze yükselmiş olan insanların biraz istihkar ettikleri o eski muhite tekrar düşmekten yahud, hiç değilse, hâlâ o sınıfa mensub gibi görünmekten korkmalarıdır. Buna bu aşağı sınıflarla olan münasebetlerin kabalıkları ve her türlü kültürden mahrumiyetleri hatırasındaki istikrahı da ilâve ediniz: Bu sosyal seviyeyi bir kere atlamış bulunan mütevazı vaziyetteki insanlar için bile, kısa bir zamana münhasır kalsa da, oraya tekrar düşmek tahammül edilmez bir mecburiyet teşkil eder.

Müşahade ile sabittir ki çok kere yüksek bir sosyâl seviyeye mensub kimseler vatandaşları arasındaki en hakir seviyelere sonradan görmüşlere nazaran daha az bir istikrah ile düşebilirler.

Muayyen bir vaziyetten daha yüksek bir vaziyete kendi vesaiti ile erişmiş olanların kâffesine sonradan görmüş diyorum.

Girişmiş olduğu acı mücadele bu adama çok kere geride kalmış olan talihsizlere karşı her türlü hassasiyet ve merhameti unutturur.

Bu bakımdan, kader bana yardım etti. Babamın evvelce tanımış olduğu sefalet ve maddî emniyetsizlik dünyasına avdete mecbur kalınca, bir "küçük burjuva,, sıfatile aldığım dar terbiyenin mahdut görüşlerinden kurtuldum. O zaman, insanları tanımayı ve boş bir zevahir ile yahud anif bir zevahir ile hakikî fıtratlarını ayırd etmeyi öğrendim.

Asrın başlangıcında, Viyana sosyal haksızlıklarla dolu bir şehir haline gelmiş bulunuyordu.

Servet ve zaruret orada hiç bir mutavassıt had olmadan yanyana yaşıyorlardı. Merkezde ve civar mahallelerde elli iki milyon nüfustan mürekkeb ve müteaddid milliyetlerinin bütün cazibelerile süslü bir imparatorluğu nabızlarının attığı hissediliyordu. Muhteşem bir saray hayatı devletin sair kısımlarının servet ve zekâsını bir miknatıs gibi çiziyordu. Buna Habsborg'lar monarşisinin sistematik merkeziyetini de ilâve ediniz.

Bu merkeziyet biribirine o hiç benzemez birtakım kavimleri sağlam surette bağlı tutmak için el - zem bulunuyordu. Fakat yüksek ve çok yüksek otoriteleri imparatorluğun payitahtında ve impara - torun ikamet ettiği şehirde fevkalâde bir surette teksif etmek gibi bir netice veriyordu.

Viyana yalnız ihtiyar Tuna monarşisinin siyasî ve fikrî merkezi değildi. Memleketin iktısadî merkezi idi de. Yüksek rütbeli askerler, memurlar, artistler ve mütefekkirler ordusuna mukabil daha kalabalık bir işçi ordusu da vardı. Aristokrasinin ve ticaretin serveti karşısında en tam ve kat'î bir zaruret ve müzayaka göze çarpıyordu. Ringstrasse'nin sarayları önünde binlerce işsiz sürünüyorlardı ve eski Avusturyanın bu **zafer caddesi** altında, lâğamlarının karanlığı ve çamuru içinde, yersiz ve yurdsuzlar yaşıyorlardı.

(Devamı var)

Adolf Hitler

SULTAN AZİZ NASIL PEHLİVAN OLDU?

No: 62 YAZAN : *M. Sami KARAYEL*

Diyerek söylendi... Halil Bey heyecan içinde olduğundan Fahri beyin sözlerine kulak bile asmıyordu.

Nihayet Veliahd, oturak kündesini aşırmağa başladı. Kurnaz ve fevkalâde mahir Arnavutoğlu, hem zorlanıyor ve hem de ayarlı bir surette havalanıyordu.

Halil Bey, olduğu yerde duramaz oldu. Koşar adımla yürür gibi meydanın öbür tarafına doğru yollandı.

Ve.. iki pehlivanın karşısına ve yüzyüze geldi. Veliahdin yüzü Halil Beye müteveccihti.

Halilin birdenbire karşısına heyecanla gelip dikildiğini gören veliahd, işde bir fevkalâdelik gördü. Ve bir an içinde işi sezdi.

Derhal, kapana gireceğini anlıyan Veliahd, sayvanıttan kurtulmak için kündeyi boşalttı.

Ve.. tekrar biraz havalanan Arnavutoğlu yere uzanmış oldu. Lâkin Aziz efendi kündeyi bırakmamıştı.

Fakat; ne yapmak istediği malûm değildi. Biraz sonra da bu da anlaşıldı. Kuvvetli ve çok kudretli olan Veliahd, kündeyi bırakarak hasmının üzerine olanca ağırlığile çullandı. Ve kurtkapan değirdi.

Şimdi, Arnavutoğlu, kurt kapanına girmişti. Lâkin, Aziz Efendinin oturak kündesini neden bıraktığının da farkına varmıştı.

Çünkü; Halil beyin, efendisinin karşısına yer değiştirerek alelâcele geldiğini görmüştü.

Zavallı Arnavutoğlu, kurt kapanında uzanmış yatarken şöyle düşünüyordu:

— Bir kişi ile değil, ikı kişile güreşiyoruz...

Hakikaten de iki kişile güreşiyordu. Mabeynci Fahri Beyin efendisi için okuduğu duaları da hesaba katarsak, Arnavutoğlu, üç kişi ile çarpışıyordu.

Kurtkapanına giren Ali pehlivan korkmuyordu. Çünkü; veliahd onu bu gibi oyunlarla mağlûb edemezdi.

Bilhassa; alt oyunlarda Arnavutoğlunu mağlûb etmek mümkün değildi...

Çünkü; Ali pehlivan çok altçı ve usta bir pehlivandı. Veliahd, hasmını ancak ayaktan bir biçimine getirerek bozuk düşürebilirdi.

Oturak kündesinden, kapana giren ve Halil beyin telâşını gören mabeynci Fahri bey ortalıkta bilmediği ve anlamadığı bir takım tehlikelerin geçtiğini anlamıştı. Lâkin bu hareketlerin sebebleri acaba ne idi diye düşünürken Halil bey yanına gelmişti. Heyecanla sordu:

— Beyefendi, neler oluyor?

— Sorma; bereket versin, efendimiz tehlikeyi atlattı.

— Ne oldu ki?.

— Çok mühim şeyler oldu.

— Ne gibi kuzum beyefendi?

— Az kalsın efendimiz «sayvant» a girecekti.

Deyince, mabeynci afallamıştı. Sayvant ta ne oluyordu? Bu ne biçim isim ve hareketti. Sordu:

— Beyefendi, sayvant ne demek?

— Hasmına ayak aşırıp altta bırakarak yenik düşürmek..

— Böyle bir şey oldu mu?

— Olacaktı. Az kalsın Arnavutoğlu, efendimize tatbik edecekti.

— Sonra, ne oldu?

— Bereket versin efendimiz işi sezdi, oyunu bıraktı.

— Amma; şimdi çok iyi vaziyette efendimiz değil mi?.

— Evet; kurdkapanında...

— Bu oyuna kurdkapanı mı diyorlar?.

— Evet, beyefendi..

— Hakikaten de kapan gibi bir şey.. Arnavutoğlu, kollarından, ayaklarından kenetlenmiş bir halde.. Bundan sonra ne olur dersiniz?.

— Eğer, efendimiz meharetle idare eder se oyunu hasmını mağlûp edebilir.

— Oh !.. Oh, inşallah !.

(Devamı var)

EMNİYET SANDIĞI İLÂNLARI

0/0 8,5 faizli ve sekiz sene taksitli emlâk satışı

SEMTI	CİNSİ	Muhammen kıymeti
Fatih Zincirlikuyu eski Atikalipaşa yeni Muhtesib İskender mahallesinde eski camiişerif yeni Dersiam sokağında eski 1 yeni 1 No. lı	İki katta dört odalı ahşap bir evin tamamı	800
Balatta Karabaş mahallesinde Simitçi sokağında eski ve yeni 1 No. lı	Üç katta dört odalı kârgir evin tamamı	800

1 — Arttırma 13 Birinciteşrin 939 tarihine düşen cuma günü saat 14 ten 16 ya kadar yapılacak ve gayrimenkuller en çok bedel verenlerin üstünde kalacaktır.

2 — Arttırmaya girmek için muhammen kıymetin % 10 u nisbetinde pey akçesi yatırmak lâzımdır.

3 — Arttırma bedelinin dörtte biri peşin ve geri kalanı sekiz senede sekiz müsevi taksitte ödenir. Taksitler % 8,5 faize tâbidir.

4 — Taksitler ödeninceye kadar gayrimenkul Sandığa birinci derecede ipotek kalır.

5 — Fazla tafsilât almak ve binaların fotoğraflarını görmek için Sandık Binası Servisine müracaat edilmelidir.

Hikâye

ÇİFTE İNTİKAM

Yazan : Ziya SEVER

Sabahtanberi yağan yağmur, şiddetini gittikçe artırıyordu. Sokaklarda arasıra geçen hıncahınç dolu tramvaylardan, etrafa çamurlar sıçratarak arada bir gelip geçen otomobillerden başka hemen hemen kimse kalmamıştı. Yalnız, tek tük geç kalmış yolcular paltolarının yakalarını kaldırmış, kirli su birikintileri üzerinden sekerek, saçak altlarına sığınarak hızlı hızlı, aceleci adımlarla ilerliyorlardı... Bunlara rağmen; şehrin büyük tiyatrosunun önü; her zamankinden fazla, şimdiye kadar görülmiyen bir kalabalık arzediyordu.

Bu akşam, tanınmış bir san'atkârın sahneye koyduğu büyük bir dram oynıyacaktı... Aylardanberi dedikoduları olan sütunlarca münakaşaları yürütülen bu büyük eser binlerce kişiyi bu çatı altına toplamıştı...

Bütün localar vaktinden evvel dolmuş. İkide bir saatler çalıyor; başlama saati sabırsızlıkla bekleniyordu...

Derinden, uzun bir zil çaldı... Bununla beraber bütün sesler kesildi. Şimdi koca salonda bir mabed sessizliği hüküm sürüyordu.

Işıklar söndü ve sahneye çevrilen projektörlerin oynaşan ışık dalgacıkları arasında sırmalarla işlenmiş, kırmızı, ağır perde yavaş yavaş açıldı. Oyun başladı...

Birinci perdenin ruhlarda yaratığı heyecan yüzlerden okunuyordu... Herkesin, eserin tesiri altında kaldığı belli idi. İkinci perdenin açılacağını ihtar eden zil sinirlere bir gerginlik getirdi. Yavaş yavaş açılmağa başlıyan perde, sanki: Gittikçe inadına ağırlaşıyordu. Nihayet iyice açıldı.

Sahne içinden: Rejisör tiyatro müdürü ve idarecileri oyunu büyük bir dikkatle takib ediyor, heyecanlarını saklıyamıyorlardı.

Rejisör gururla:

— Fevkalâde oluyor! dedi.

Tiyatro müdürü:

— Bu kadar varidat getiren bir gece hatırlıyamıyorum!

Diye ilâve etti:

İkisinin de memnuniyeti gözlerinde ışıldıyordu..

Bu sırada, ufak sakallı, meçhul bir adam sahnenin arkasını kaplıyan artist localarına doğru, sessiz adımlarla yürüdü... Uzun bir koridordan geçti. Koridorun nihayetindeki kapıdan girdi.

Bir şezlong, iki geniş koltuk, serpilmiş gibi bir kaç sandalye, bir paravana, büyük bir tuvalet masası ve üzerindeki makyaj takımları odanın bütün eşyasını teşkil ediyordu.

Alaylı bir sesle:

— Aptallar tanıyamadınız ha?.. dedi, ve ancak kendisinin işitebileceği bir sesle devam etti:

— Fakat yoo.. sizi kucak kucağa yakaladığım akşama kadar, bana, en güzel aşk kelimelerini fısıldıyan, gözlerinin içine bakarak beni saatlerce tatlı tatlı dinliyen karım... Senelerce beraber yaşadığı erkeği tanımadı...

Acı bir sesle:

— Haydi artık vakit geldi.. dedi.

Şezlongun üzerine gelecek perdenin, giyilecek elbiseleri bırakılmıştı. Masanın üzerinde bir tabanca duruyordu... Titriyen elleri yavaş yavaş uzandı. Tabancayı kaldırdı.

— Böyle bir drmadı. Bu kapsüllü kurşunların kullanılması gülünç diyerek güldü.

Süratle cebinden bir şey çıkardı, namlıyı itti ve tabancayı yerine bıraktı.

Bunlar ümid edilmiyecek bir çabuklukla olmuştu.

Nihayet üçüncü perde de ağır ağır açıldı. Vakit geçiyor, oyun ilerliyordu.. Kalpler göğüsten fırlıyacakmış gibi çarpıyordu. Dekor yarı akşam karanlığında loş bir yatak odası piyesin kahramanı kadın yarı çıplak, yatağa uzanmıştır.

Bir erkek yavaş yavaş yatağa yaklaşıyor. Kadını adaleli kolları arasında kaldırıyor, göğsüne basıyor.

Tam bu sırada kapı açıldı.

Sakallı perdeci boğuk bir sesle kekeledi:

— Ayni gördüğüm gibi, dedi.

Kapıda yüzü mosmor olmuş, gözleri yerinden fırlamış, bir erkek gözüktü... İki el silâh biribirini takib etti, acı bir feryad yükseldi ve ayni zamanda iki kalıp boylu boyunca yere yuvarlandı. Ağır perde üzerlerine indi.

Salonu uzun ve sürekli bir alkış tufanı boğuyordu..

Canlı bir iskelet gibi düşünceli duran perdeci göz pınarlarından çenesine doğru yuvarlanan iki damla yaşı elinin tersiyle sildi. Sonra; kinli bir sesle:

— İntikam, intikam diyerek.. ağır perdeyi çekti. Fakat alkış tufanı arasında meydana çıkan sahnenin manzarasını, boylu boyunca uzanan iki kalıp, bunların üzerine eğilen bir kaç polis, tiyatro erkânı ve doktor teşkil ediyordu.

Yalancı jestlerle başlıyan dram hakikî bir facia ile bitmişti.

RADYO Programı

CUMARTESİ : 7/10/939

13,30 Program ve memleket saat ayarı, 13,35 Ajans ve meteoroloji haberleri, 13,50 Türk müziği: Çalanlar: Vecihe, Ruşen Kam Cevdet Kozan, Okuyan: 1 — Muzaffer Ilkar, a — Peşrev, b — Kaptanzade Ali Rıza, şarkı - Leyl olur ki hüzn içinde, c — ..... şarkı - Bir vefasız yare düştüm, d — Nikogos - Muhayyer Sünbüle şarkı - Ey goncayi nazik tenin, f — Muhayyer Sünbüle saz semaisi, 2 — Semahat Özdenses, a — Lemi - Hicazkâr şarkı - Son aşkımı canlandıran, b — Arif bey - Suzinak şarkı - Çekme elemi, c — Sadettin Kaynak - Hüzzam şarkı - Çıkar yücelerden, d — Raif bey - Karcığar şarkı - Gülüver sevdiğim, 14,30 Müzik: (Riyaseti Cümhur bandosu) Şef: İhsan Künçer, 1 — V. Turine - Marş, 2 — Oscar Strauss - Walzer Walzertraum, 3 — Oscar Fétras - Operetten revü (Potpuri), 4 — F. Leroux - Pour baryton (fantezi), 5 — M. Moszkowski - Marş 15,15 - 15,30 Müzik (Dans müziği - Pl.).

18,00 Program, 18,05 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 18,25 Müzik: (Radyo cazı), 19,00 Türk müziği: (Geçid konseri) 12 okuyucu sıra ile, Çalanlar: Vecihe, Fahire Fersan, Cevdet Çağla, Reşad Erer, Ruşen Kam, Cevdet Kozan, Refik Fersan. 20,00 Konuşma, 20,15 Türk müziği: Halk türküleri, Mahmud Karındaş, Sadi Yaver Ataman, 21,00 Müzik: (Küçük orkestra) Şef: Necib Aşkın, 1 — José Padouk - Macar melodisi, 2 — J. Strauss - Artist hayatı (Vals), 3 — Hans Mainzer, - Serenad, 4 — Tschaikowsky - Vals No. 5, 5 — Hanns Löhr - Tempo - Tempo (Galop), 6 — Micheli - İkinci küçük süit, 7 — Drigo - Esmeralda balet süiti No. 1, 22,00 Ajans ve ziraat haberleri, 22,15 Konuşma: (Ecnebi dillerde), 22,45 Müzik: (Cazband - Pl.), 23,25-23,30 Yarınki program ve kapanış.

Mektep Kitapları

Bahalılığın Önüne Süratle Geçmeli

(Baş tarafı 1 incide)

Muharrirleri tarafından tâbilere satılan ve bunlar tarafından bastırılıp talebeye satılan kitabların sayısı maatteessüf bir haylidir ve istisnasız olarak hemen hepsi de haddinden fazla pahalıdır. Maliyet fiyatları Devlet Matbaasına nisbetle daha yüksek olması icab eder gibi görünmekle beraber bilâkis bu tâbilerin basdırdığı kitablar hemen ayni fiyata, hattâ daha aşağıya da mal edilmektedir. Çünkü bu gibi müesseseler her zaman kâğıd bulunduracak ve hattâ kâğıd satışı yapacak kadar zengindirler. Lâaletta yin bir kitabcı gibi kâğıdı olurundan fazlasına almaz bilâkis tutarından eksiğine olarak depolarına yığmış bulunurlar. Binaenaleyh kitab işinde en büyük bir lâzime olan ve asıl parayı yiyen kâğıd meselesi bu suretle müemmen bulunan bir tâbia da bastırdığı kitab hiç şüphe yok ki daima ucuza mal olur.

Fakat biz daha munsifane hareket ederek bu gibi tâbilerin de Devlet Matbaası için hesab olunan işçi ve malzeme ücreti ile iş gördüklerini kabul edeceğiz. Buna rağmen görülecektir ki kitabların satış fiyatı yine pek yüksektir.

Bunlardan birkaç tanesini alarak formalarını sayalım, maliyetlerini bulalım, sonra da arka kapaklarındaki satış fiyatlarına baklım. İşte size en çok okunan lise kitablarından biri: Ali Canib'in edebiyatı. Bu kitab 20 formadır ve beher forması beş bin aded üzerinden:

2500	kuruş	Tertib
625	„	Baskı
500	„	Tecli
2500	„	Kâğıd
500	„	Kapak

Hesab edildiğine göre yekûn 6625 kuruş tutar. Şurası muhakkaktır ki bu tâbilerin muharrirlere verdikleri telif hakkı herhalde devletin verdiğinden pek te fazla değildir. Hattâ belki de o kadar bile yoktur. Bunun aksi kabul edilse bile forma başına 50 elira hesaplar ve yekûna bunu ilâve edersek 11625 kuruşa çıkar. Kitab 20 forma olduğuna göre hepsi; yani 5.000 aded edebiyat kitabı 2325 lirayа mal olur. Bu da bir tek kitabın ancak 46.5 kuruşa elde edildiğini meydana çıkarır.

Tâbi bu kitabı kendi bastırdığı için diğer satıcılara istediği kadar iskonto yapar ve bu da azamî yüzde 15 i geçmez.

Bunu kitabın fiyatına ilâve ederken kendisine de kazanç mikdarını - fazla bir kârla - bunun iki misli olarak yüzde 30 dan kabul etsek kitabın normal satış fiyatı 69 - haydi bilemedik diyelim - 70 kuruş olur.

Halbuki bu kitab on senedenberi 125 kuruşa satılıyordu. Bu sene Vekâletin dikkatini çekerek gûya tenzilât yapıldı ve fiyat 100 kuruşa düşürüldü. Bununla beraber daha yüzde otuz tenzilât yapılabilir ve fiyat üzerinden yine tâbi de satıcı da insaflı ve meşru olarak kazançlarını alırlar. Bu hususta fazla söz söylemiye hacet yoktur, çünkü hesab meydanda..

Gelelim bir ikinci kitaba:

Lise üçte okunan Faik Sabrinin, Türkiye coğrafyası ayni işci ve malzeme ücreti ile, 3,75 kuruş klişe parası da ilâve edilince beher forma 120 liraya mal olur. Kitab 25 forma olduğundan 5000 adedi 3000 liraya çıkar ki bir tek kitab da yalnız 60 kuruş tutar. Buna satıcının yüzde 15 den 8 kuruş iskontosu, tâbiin de yüzde 30 gibi yine fâhiş sayılacak bir kâr ve kazancı düşünülerek 16 kuruşluk hakkı ilâve edilince 84 kuruşluk normal bir satış fiyatı zuhur eder. Halbuki bu kitabın kapağında 200 kuruş yazılıdır ve on senedenberi tâbii bunu bu fiyat üzerinden harıl harıl satıp durmuştur. Bu yıl Vekâletin fiyat kırdığı kitablar arasına girdiği için satışı 160 kuruşa düşürülmüştür. Buna rağmen yine meşru ve haklı bir kazanç harici olan maliyetten bir misli fazla pay var demektir. İşte gayet açık görülüyor ki bu kitab hiç olmazsa yüz kuruşa pekâlâ satılabilir. Eğer yerimiz müsaid olsa hepsini ayrı ayrı hesab ederek yazılacak pahalı kitablar arasında bütün lise coğrafya kitablarını sıralayabiliriz, ki bunların sadece on yıldanberi satılan fiyat mikdarile bu yıl maarifçe yapılan pek cüz'î tenzilli fiyatını görmek bile pahalılıkları hakkında gayet vazıh kanaatler ve fikirler verebilir.

Bu coğrafya serilerinden on yıldır 225 kuruşa satılanı bu defa 160 kuruşa, 185 kuruşa satılanı 110 kuruşa, 113 kuruşluğu 70 kuruşa, 72 lik olanı 58,5 kuruşa, 81 kuruş olanı da 55 kuruşa indirilmiştir. Bu fiyatlar arasındaki fark gayet haksızca ve bir ihtikâr duygusu ve ihtirasile tam on yıl talebenin ve velisinin kesesinden çekilmiştir ki bunun tuttuğu yekûn çok korkunç bir mikdarda, tam yarım milyon lira tutmaktadır.

Bunun hesabını yapmak icab ederse her kitabın on sene zarfındaki satış adedi üzerinden bu tenzilli fiyatların farkı toplanırsa kolaylıkla meydana çıkar. Bunun için de:

On birinci sınıfta 6 bin, 10 da 12 bin, 9 da 20 bin, 8 de 50 bin, 7 de 60 bin, 6 da 80 bin talebe bulunduğunu bilmek kâfidir.

Biz bu bahsi bırakarak bu yıl için satılmakta olan kitablara dönelim:

İşte bir coğrafya kitabı daha size: Ancak 80 sayfalı bir cild olan büyük atlas ki maliyet fiyatı azamî 100 kuruştur. Satılışı ise 300 kuruş gibi çok insafsız bir fiyatı taşımaktadır. Buna mukabil Almanların "Şule Atlas,, daha mükemmel bir basılış, daha zengin mündericat ve sağlam cildi ile - Almanyadan buraya kadar gelme ücreti dahil olarak - yalnız 100 kuruşa satılmaktadır.

Görülüyor ya: bütün bunlar çok pahalıdır ve bu kitabların kazancı bir tek tâbiindir. Kanaat kütüphanesinin.

Memleket yavrularının ucuz kitab, iyi kitab almasını çok candan istiyen ve bu isteğinden hiç bir zaman şüphe edilmiyecek eserler ve hareketlerle yakından alâkasını gösteren Maarif Vekâletimizin bu hususa şiddetle dikkatini celbederiz.

Biz kendimize düşen vazifeyi ikmal ve itmam için yarın da bu pahalılık derdinin izalesi çarelerinin neler olabileceğini araştırarak bu neşriyat silsilesine devam edeceğiz.

ARADIĞIM SENDİN!

No. 7 — Nakleden : ÜLVİYE SAKAR

— Zannedersem dünkü ziyaretimizi anlattınız.

Mehmed gayriihtiyarî irkildi:

— Geçen gün size vermiş olduğum söz kâfi değil mi? Bundan başka ne yapabilirim?.

— Sizin sözünüz mü?.

— Ya, bundan şüphe mi ediyorsunuz? Öyle ise çekilmekten başka yapacak bir işim yok.

Kapıya doğru yürüdü. Hale elile işaret ederek:

— Rica ederim Mehmed, lâkırdılarımdan fena manalar çıkarmayın. Kırılacak bir şey yok, dedi.

Şoför, genç kızdan sert bakışlı nazarlarını ayırmadan durdu.

Hale, elini alnına doğru götürdü.

— Sizin yüzünüzden... Dün müthiş bir gece geçirdim. Beni ele vermiyeceğinizden emindim; fakat, istemiyerek dahil olduğunuz hâdiseleri anlatmakta serbesttiniz.

— Verilen bir söz hakkında bu kadar tahminlerde bulunulacağını ümid etmezdim. Her ne pahasına olursa olsun, verdiğim sözü tutacaktım.

— Teminatınız göğsümden büyük bir yük kaldırdı Mehmed... Size teşekkür etmeliyim... Dün tam istediğim gibi hareket ettiniz. Rica ederim şunu alın...

Genç kız, elinde bir on liralık tutuyordu.

Mehmed, gayriihtiyarî bir Haleye, bir de on liralık kâğıda baktı.

— Bana bir şey borçlu değilsiniz küçük hanım, her halde yanılıyorsunuz.

— Hayır, alacaksınız. Size tekrar ihtiyacım olacak. Sizi her halde yorduğum için muayyen bir tazminatta bulunmak doğru değil mi?

— Hakkımı demek para ile mi ödiyecek siniz?

Genç kız mütereddid bir hareketle:

— Şoförüme hediye de veremem ya, dedi.

— Bir «teşekkür ederim» sözü beni tamamile tatmin ederdi.

— Fakat beni tatmin etmezdi. Bir kimseye karşı borçlu olduğumu hissedince derhal para vermek âdetimdir.

— Maalesef, terbiye görmüş bir insana tabii olarak kendisini gösteren bazı hizmetler için para almak âdetim değildir.

Genç kız, yorgun bir tavırla elini salladı:

— Haydi Mehmed, fazla yapmacık istemez. Hakkımız olan şu parayı alın da bu iş bitsin.

Şoför cevab vermedi. Her şeyi para ile ölçen, maddî düşüncelerden hariç olarak yapılan bir hareketin mevcudiyetine bir türlü inanmıyan Haleye gözlerini kırpmadan baktı.

— Demek etrafınızdaki her şeyi para ile satın alacağınıza kanisiniz?

— Fikrimce, insan zengin olursa, her hangi bir şekilde, yardımına muhtaç olunan kimselerin bu yorgunluklarına mukabil bir takım tavizatta bulunması, onun için bir vazifedir.

— Demek tıpkı herhangi bir satıcıya karşı olduğu gibi sadakat ve sempatiye para veriliyor. Tabii beraber aile kurulan erkeğe de para verilecek. Öyle değil mi küçük hanım?

Hale, karşısındakinin yavaş yavaş şiddetlenen hiddet tezahürü önünde geriler gibi oldu.

— Evet, benim bu isyanımın sebebini anlıyamıyorsunuz ve bilemezsiniz. Yaptığım hizmete mukabil para veriyorsunuz ya o size kâfi geliyor.

Hiddetini güç zaptediyordu. Birdenbire dayanamıyarak:

— Peki küçük hanım, hizmetime mukabil para almayı kabul ediyorum. Çünkü hayatta ondan başkasına ehemmiyet verdiğiniz yok. Paranızı kabul ediyorum.

— Teşekkür ederim. Nihayet yola gelebildiniz. Böyle hareket çok daha iyi.

Bunları söylerken, Hale, on liralığı kendisine doğru tekrar uzatıyordu.

Mehmed gülümsedi:

— Bu ufacık kâğıd ile mi işden kurtulacağınızı ümid ediyordunuz? Şerefinizi ve belki de hayatınızı kurtardım. Zira, o sokaktaki adamların niyetleri çok daha başka olabilirdi. Galib beyin kızının şeref ve hayatı zannedersem on liradan çok fazla eder.

— Ve bu sözlerden şaşıran kızcağızın karşısında şoför müstehzi bir tavırla devam etti:

— Borçlarınızı lâyıkile ödemek hususundaki fikirlerinizle ileri sürdüğüm şeyler biribirine uymıyor mu?

Hale masanın üzerinde duran çantasını alarak:

— Nekadar istiyorsunuz? diye sordu.

— Çantayı bir kenara bırakın, her halde bir genç kızın iffetini muhafazaya yetecek kadar parayı ihtiva etmiyor.

Hale yüzünü buruşturdu, fakat mağrur tavrını terketmiyerek:

— Bir rakkam söyleyin, babamdan istiyeceğim, dedi.

— Bir rakkam mı? Kıymetinizi nekadar para ile ölçtüğünüzü bilmiyorum ki. Hakikaten Galib beyin kızı Hale hanımın hakiki kıymeti ne olabilir? Sizi, bu kadar mağrur, yüksekten bakan ve güzel gören bir kimse, en aşağı babanızın servetinin yarısile ölçebilir.

— Böyle bir tahminde bulunmaktan sizi menederim. Ben ciddî bir kızım.

— Ben de ciddî ve namuslu bir şoförüm.

Genç kız gülmeğe başladı:

— Muhakemenizi nereye kadar götüreceğinizi merak etmiştim Mehmed. Küçük hesabınız görünüşe nazaran çok iyi yapılmış, fakat bir noksanı var.

— Ne gibi?

— O da, hakkımdaki kıymet telâkkiniz! Doğru olarak, normal bir rakkam söyleyin, derhal kabul edeceğim. Yoksa, size tek metelik bile vermiyeceğim.

— İşte, ben de bunu söyletmek istiyordum. Deminden bana hiçbir şey borçlu olmadığınızı söylemiyor muydum?

Mehmed, genç kızın karşısında müteessim bir çehre ile, fakat terbiyeli tavrından asla ayrılmıyarak duruyordu.

— Mehmed, siz öyle bildiğim şoförlere benzemiyorsunuz. Ekseriya biribirimizle çatışacağımızdan korkuyorum.

— Zira beni şoför olarak telâkki edeceksiniz.

— Ne ziyanı var. Şoför değil misiniz? Fakat Mehmed, şu meselenin halledilmemesine canım sıkılıyor.

— Borç meselesi mi?

— Evet.

— Bunu daha sonraya bırakalım... Zira istiyeceğim meblâğ o derece büyük ki, bundan böyle, bir daha yüksek para almak için faaliyet gösteremiyeceğim.

Genç adam da gülmeğe başlamıştı.

(Devamı var)

SPOR

Balkan Oyunlarının Tarihçesi

[Baş tarafı 4 üncü sayfamızda]

letizm, ne mektebe, ne kışlaya, ne de şehirli halkın münevver tabakasına dayanmadığı için eldeki mahdud atletleri kesif surette çalıştırdığımız seneler nisbeten daha iyi ve gevşek bıraktığımız seneler daha zayıf neticeler almak suretile muttasıl Rumanyalılardan üçüncülüğü almağa çalıştık buna ancak 933 de muvaffak olabildik. Bunа mukabil 10 senedenberi Yunanlılar daima bu oyunların birinciliğini muhafaza etmektedirler.

Bu sene onuncusu Atinada yapılan ve ilk günü muvaffakiyetimizle neticelenen ve yarın bitirilecek olan Balkan oyunlarının on birincisi Balkan milletleri murahhaslarının son kararı üzerine gelecek sene Ankarada yapılacaktır.

Balkan oyunları hakkındaki şu muhtasar malûmatı bitirirken bu oyunlarda muvaffak olmamız için her şeyden evvel bir mekteb sporu olan atletizmin liselerimizde yüksek mekteblerimizde ve üniversitemizde yerleşmesi ve bu işe binlerce gencin atılması lâzımgeldiğini, bu olmazsa oradaki muvaffakiyetlerimizin bir avuç gencin çalarcasına eforma ve içlerinde de tesadüfen bir iki yıldız çıkmasına bağlı olduğunu yazmayı lüzumlu buluruz.

***

Pazar günü başlıyan ilk günü büyük muvaffakiyet ve ikinciliğimizle geçen onuncu oyunların 4 üncü karşılaşması bugün son karşılaşması yarın yapılarak neticelenecektir. Atletlerimize güzel şans ve muvaffakiyet.

Tefrika No: 48

GÂVUR İMAM

YAZAN : ZEYNEL BESİM SUN

Mahmud Bey iki adım geriye çekilerek Gâvur İmamın yüzüne dik. dik bakmağa başladı. Ali Molla bu bakışın farkında bile değildi. O, yerde can çekişerek debelenen zaptiyenin halini derin bir memnuniyet içinde seyre dalmıştı.

Nitekim istimanından sonra Boladanda kendisine soruyorlar:

— Efe; ne diye durup dururken adam öldürdün?..

Gâvur İmam ağır ağır şu cevabı veriyor:

— İnsan debelenirken hoşuma gidiyor...

Ali Molla, zaptiyeyi hareketsiz kalıncaya kadar hazla, zevkle seyrettikten sonra Mahmud Beyin bakışile karşılaştı. Bu bakışlardan ürkerek mütebessim bir eda ile ona seslendi:

— Canım nallamak istiyordu; bırakmadın. Herifi büsbütün elimden kurtarırsın diye bu işi yaptım...

— Buraya bak efe; sana yalvarırım, bir daha böyle olmasın...

— Peki...

Ali Mollanın hususiyetlerinden biri de vaka yerinden derhal uzaklaşmaktı. Çete bir yerde bir vaka yaptı mı, vaka mahallinden inanılmıyacak kadar uzaklara, inanılmıyacak kadar kısa bir zaman içinde gider, oralarda görünürdü.

Bundaki maksad;

— O vak'ayı Gâvur İmam yapmamıştır; vak'a günü çete falan tarafta görünmüştü.

Dedirtmekti. Hakikaten vak'a mahallile çetenin göründüğü yer arasındaki mesafe başkaları tarafından bu kadar süratle aşılamazdı.

Gâvur İmam bu sefer de öyle yaptı ve zabtiye ölür, ölmez çeteyi derhal tahrik ederek Alaşehrin İnegöl nahiyesi civarında göründü. İki günlük yol bir günde katedilmiş ve çete, şoseye hâkim bir noktada yerleşmişti.

Gâvur İmam da, kızanları da 29-30 yaşlarında, genç, dinç ayaklı delikanlılar olduğu için çok yol yürürlerdi.

İşin dikkate değer tarafı şu idi ki Ali Mollada softalığa aid hiç bir itiyad kalmamış, sabık köy imamı bir müddettenberi işü işrete de başlamıştı. Artık nerede düğün varsa ansızın oraya iniyor, ara sıra köylerden kadınlar kaldırıp oynatmağa koyuluyordu.

İnegöl havalisine indiklerinin üçüncü günü idi. Gâvur İmam avenesile birlikte bir derede oturuyordu. Karşıdan bir sürü sığır görünmüştü. Bu sığırlar tüccar malı ve bir parti halinde Eğirdir tarafındaki Atamas dağlarından getiriliyordu. Beş çobanın idaresinde gelen sürüyü Bucalı Vasil isminde bir Rum yürütüyordu.

Ali Molla sürüyü çevirtti ve çobanları yanına getirterek sordu:

— Sizin başınız kim ülen?

Vasil cevab verdi:

— Benim efe...

— Bu sığırlar kimin?..

— İzmirde «...» Beyin...

— Üstünüzde para var mı?..

— Üç, beş kuruş var ağa... Biz çobanız, bizde ne para bulunacak?

— Ne varsa çıkarın...

Çobanlar üstlerindeki birkaç kuruşu çıkarırlarken Ali Molla yine bel bıçağile toprakları çizmeğe başlamıştı. Bu âciz çobanları öldürmek istediği besbelli idi.

Beri tarafta Mahmud Bey, çobanların üç beş kurşuna tenezzüldeki rezaleti düşünürken efe bir de adam kesmek cihetine gidiyordu. Artık bu kadarına tahammül edilemezdi.

Mahmud Bey derhal çobanlarla efenin arasına dinelerek seslendi:

— Buraya bakın çobanlar!. Üstünüzde başka para kaldı mı?..

— Yok efe!..

— Bak bizim efe diyor ki: Mal sahibine haber vereceksiniz. Gelecek sefer sığır başına yarım lira bac yollamazsa buradan sürü geçemez. Salhaneye çevririz. Anladınız mı?..

— Anladık efe...

— Haydin bakalım; bu seferlik hayvanları sürün...

Çobanlar gittiler. Ali Molla hâlâ bıçakla yerleri kazıyor, Mahmud Beyin bu hareketine hiddetleniyordu. Çobanlar gittikten sonra sordu:

— Sen hep böyle mi yapacaksın Mahmud Bey?..

Mahmud Bey küskün ve ciddî bir tavırla cevab verdi:

— Hep böyle yapacağım; ne olacak?..

— Kimseyi öldürmiyecek miyiz?.

— Geleni, geçeni öldürmek efeliğin şanına yakışmaz.

— Mahmud Bey!.. Seninle bir anlaşma yapalım. Ben birisini tuttum mu; sen yanımda bulunma, şöyle dolaşıver..

— Ben de ayni şeyi düşünüyordum. Bu gidişle aramız bozulacak; bunu önlemek isterim.

Bu konuşma biraz acı olmuştu. Mahmud Bey, imkânını bulsa, Ali Molladan derhal ayrılarak obasına dönecek ve orada mazbut bir hayat yaşıyacaktı. Fakat artık bir şaki idi, yerine dönemezdi. Dönerse tutulur, hapse tıkılır, hattâ asılırdı. Bu serseri, bu gaddar, bu zalim adam sadece cinayetten zevk alıyordu. Mahmud Bey ise cinayetten müteneffirdi.

Gâvur İmam bu kadar gaddarlığına rağmen Çakıcı Efeden fevkalâde korkardı. Zaten Çakıcı Efe de böyle ırz düşmanı, zalim, haysiyetsiz çeteleri küçük görürdü. Onları nerede bulursa tepeler, katiyen aman vermezdi. Gâvur İmam çetesi de bunlardan biri idi; fakat yanılarak Çakıcı efenin şekavet mıntakasına ayak basmıyor, daima bu hududun dışarısında habasetler yapıyordu. Ali Molla, başka eşkiyanın, zahiren olsun, gösterdiği merhameti bile herkesten esirgiyor; önüne geleni yakalıyarak:

— Çıkar paraları!.

Dedikten, paraları aldıktan ve:

— Başka paran yok mu?

Sualine:

— Hayır, kalmadı.

Cevabını telâkki ettikten sonra:

— Madem ki paran kalmadı; bu dünyada ne yapacaksın? Gel seni kurtarayım diye zavallıyı bilâmerhamet öldürüyordu.

Çakıcı efe bütün bunları işittiği için Gâvur İmama adamakıllı düşman olmuştu.

(Devamı var)

SATİE DAVASI

Dünkü Celsede Sorgu İşi Tamamlandı

(Baş tarafı 1 incide)

tievab edilmişlerdi. Celse açıldığı vakit Refi Bayarın sorgusuna geçildi. Mumaileyh, sorulan suale cevaben şunları söyledi:

— Her şeyden evvel şunu söylemek isterim ki ben bu dava ile hiçbir suretle alâkadar olmadım. Geçen sene de benim Atina seyahatimden bahisle bunun müteakib safhasında benim komisyon aldığımı iddia ettiler. Bu varid değildir. Ben, Atina seyahatinde iddia edildiği gibi Mösyö Pirosla katiyen görüşmedim. Ben, Yusuf Ziya Önişle malî ve idarî, mesleğe müteallik işlerden dolayı muhtelif vesilelerle temas etmiş olabilirim. Ancak, aramızdaki konuşmada Satie binası bahsi geçmiş olabilirse de, teklif mahiyetinde bir şey dediğim iddiası asılsızdır. Sonra, avukat Atıf Ödüle 6250 lira aldığına dair makbuzu imzalaması hususunda da hiçbir şey söylemiş değilim. Komisyon meselesinden katiyen malûmatım olmadığını katiyetle söylüyorum.

— Sizin aldığınız komisyondan iade ettiğinizden bahisle emanet dairesine para teslim etmişsiniz?

— Ben böyle bir şey göndermedim.

Bundan sonra Jerans şirketi müdürü Mateos'un sorgusu yapılmış, Mateos, şirketin vaziyetini anlattıktan sonra şunları söylemiştir:

— Alım satım işlerinde bir kişinin komisyon almasile iş halledilmiş olamaz. Bizim şirketin alım satım işlerine delâleti, esas faaliyetine dahildir. Aldığımız komisyonu da usulü dairesinde şirketten aldık. Binaenaleyh, bir suiistimal mevcut değildir. Tevkifimden sonra Atıf Ödül tevkifhanede bana geldi ve «Refi Bayar bu paranın kendisi tarafından alındığını söyliyerek, Hepimiz kurtulacağız. Sen de Refi Bayanın aldığını söyle. Biz hepimiz böyle söylemek kararındayız.» dedi. Ben de avukat olan, kanun bilen bu zatın telkinlerine kapıldım. İfademi, müvacehede, bu şekilde değiştirerek verdim. Halbuki, böyle olmıyan ilk ifadem doğrudur.

Bu sırada söz alan Atıf Ödül, istintak dairesinde yapılan bir müvacehede tutulan bir zaptın okunmasını istemiş, fakat bu sırada, reis, Yusuf Ziya Önişten bazı izahat almış, Denizbank umum müdürü, kendisine verilen ikinci keşif raporunu gözden geçirmiş, demiştir ki:

— Bunda bir yanlışlık olacak. Ben, evrakın ilk sayfasını imza etmeden diğer sayfaları imzalamam. Bu rapor, Vekâlette tetkik edilirken, diğer evrakla karıştırılmış olacak.

Yusuf Ziya, bundan sonra, bu raporu, kendisinin lef olarak imzaladığına dair eski iddiasını tekrar etmiştir.

Tahir Kevkeb de raporu eline alıp evirip çevirdikten sonra:

— Rapor değişmiştir. Her halde bunda bir yanlışlık olacak demiştir.

Raporu, Hamdi Emin Çap ve Sadun Galib de gözden geçirmişlerdir.

Yusuf Ziya ve Tahir Kevkeb bu raporun yanlışlıkla değişmiş olacağı hakkında bazı sözler söyledikten sonra, reis Refik Omayın ikinci raporun tanzimine neden lüzum görüldüğüne dair sorduğu suale mühendis Neşet Kasımgil şöyle cevab vermiştir:

— Binanın bütün vesaikini görmeden ve etraflı tetkik yapmadan ilk raporu tanzim etmiştik. Görülüyor ki, ikinci rapora nazaran, birinci raporda bazı noksanlar vardır. Meselâ: parke taş döşeme birinci raporda yoktur. Rıhtımdaki beş tonluk cerri eskal ve binanın içindeki Montşanj ve rıhtım kıymeti de ilk raporda gösterilmemiştir. Bina satın alındıktan sonra Vekâlet, istimlâk kıymetine göre binanın satın alınma bedelinin fazlalığı sebebini sordu. O vakit, biz, kendimizi müdafaa mevkiinde kaldık ve binanın ne suretle yapılıp neye mal olduğunu yapan mühendisler ve saireden tahkik ve tetkik ettik. Bunu, ayni zamanda Denizbankta bina kıymeti hakkında doğru bir vesikanın da bulunması noktasından da lüzumlu görmüştük. Satienin, bina satın alındıktan sonra, bazı kısımlar ve eşya üzerinde yeniden hak iddia etmesi ihtimali vardı. Bu rapor, bu noktadan da ehemmiyet taşımakta idi.

Neşet Kasımğilin bu izahatını müteakib, biraz evvel Atıf Ödül'ün okunmasını istediği müvacehe zaptı okunmuş, Jerans şirketi müdürü Mateostan sorulan suale, mumaileyh, şöyle cevab vermiştir:

— Tevkifhanede şaşalamış, maneviyatımı kaybetmiştim. Atıf Ödül de bana mütemadiyen telkinatta bulundu. Ben de, bunlar üzerine, okunan bu zabttaki Atıf Ödül lehine ve Refi Bayar aleyhine görünen ifadeyi vermiş bulundum. Ben, mevzubahis 6250 lirayı Atıf Ödül'e yazıhanemde verdim. Buna mukabil de, kendi antetli kâğıdı ile bir makbuz aldım. Bu makbuzu, Atıf Ödül, hazırlanmış olarak getirmişti.

Bunun üzerine, Atıf Ödül, tevkifhanede yedi kişi bulunduklarını, Mateosun, hepsine, ayrı ayrı işin içyüzünü müteaddid defalar anlatmış olduğunu söylemiş, evvelce mevkuf bulunan diğer zevattan bu cihetin ve kendisinin tevkifhanede Mateosa telkinatta bulunup bulunmadığının sorulmasını istemiştir. Bunlar, avukat İsmail İsa Canişten sorulmuş, mumaileyh demiştir ki:

— Mateos, tevkifhanede, bana bu işin içyüzünü belki yüz kere anlattı. Fakat, ben bu işlerden ikrah etmiş olduğum için, alâka ile dinlemedim. Bir tarafın leh veya aleyhinde, hatalı olarak söylemekten, hafızamın beni yanıltmasından korkarım. Maamafih, bunu anlatıyorken, parayı kime ve ne suretle verdiğine dair bir şey söylemedi. Zaten, Mateosun anlattıklarını bütün arkadaşlar da duymuşlardır. Telkin bahsine gelince, benim de avukat olmaklığım dolayısile, benim yanımda böyle bir şey söylemeğe cesaret edemiyeceği tabiidir.

Bundan sonra, mühendis Neşet Kasımgil de ayni hususlarda şunları söylemiştir:

— Atıf Ödül Mateosa telkin yapmak istese, tabiidir ki yalnızken yapar. Ben, 25 gün Mateosla ayni odada kaldım. Fakat, bir defacık olsun kendisine: «Birader. Sen de buraya neden geldin?» bile demedim.

Bu aralık, maznunlar ve samiler gülüşmüşler, Hamdi Emin Çap, kendini uzun müddet tutamamış, Yusuz Ziya Önişin arkasına gizlenerek gülmüştür.

Bundan sonra Satie binasının keşif raporu bahsinde kendisine sual sorulan eski Denizbank umum müdürü Yusuf Ziya Öniş Belediye imar müdürü Hüsnünün evvelce, denizden dolma mahalle metre murabbaına 60 lira kıymet takdir edildiği halde sonradan satın alınan binanın kıymetini düşürmek maksadile, asıl yerden bir kısmının metre murabbaına 15, denizden dolma yere de 2,5 lira kıymet takdir edilmesinde âmil olduğunu ve dolayısile, kendisile arkadaşlarının buraya getirilmesine sebebiyet verdiğini söylemiş ve şunları ilâve etmiştir:

— Bu suretle de, satış bedeline göre, satın alınan şeyin kıymeti bililtizam düşürülmüştür.

Bunlarla maznunların sorguları tamamlanmış oluyordu.

Mahkeme, duruşmayı takdiri kıymet ve ferağ muamelelerine ait evrak ve bazı kayıdların belediyeden ve tapu dairesinden sorulması için teşrinisaninin 20 sine talik etmiştir.

Satie Davasının Hukukî Cephesi

Mülga Denizbank yerine kaim olan, Denizbankın hukuk ve vecaibi kendisine müdevver Devlet Denizyolları ve Limanları İşletmesi umum müdürlüğü ile mefsuh Satie şirketi tasfiye heyeti arasındaki, Denizyolları idaresinin Denizbank tarafından 250.000 liraya satın alınan Salıpazarındaki Satie binası satışının keenlemyekün addedilmesi talebile açtığı davaya dün Birinci Ticaret mahkemesinde bakılmıştır. Satie şirketi tasfiye heyeti vekilleri, bu satışın Denizbank kanununun 21 inci maddesi mucibince istimlâk suretile alınmayıp ayni kanunun birinci maddesi mucibince pazarlıkla alınmış olduğunu söylemişler ve bu satışın muteber olduğu iddiasında bulunmuşlardır.

Neticede, tasfiye heyeti vekilleri, bu satışa ait Denizbank meclisi idare kararının ve Denizbank kanununun Millet Meclisindeki müzakeresine ait zabıtlarla esbabı mucibe lâyihasının iddialarını tevsika medar olacağını ileri sürerek bunları mahkemeye celb ve tetkikini ve Satie binası tapu kaydı suretinin de bunlarla beraber celbini istemişlerdir. Bu istek mahkemece yerinde görülmüş, bunların celbi ve tetkiki için muhakeme başka güne bırakılmıştır.

İstanbul Sıhhî Müesseseler Artırma ve Eksiltme Komisyonundan :

Bakırköy akliye ve asabiye hastahanesine lâzım olan 2650 metre yerli kumaş kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme Cağaloğlunda Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Müdürlüğü binasında kurulu komisyonda 18/10/939 çarşamba günü saat 15,30 da yapılacaktır.

Muhammen fiyat: Beher metresi 250 kuruş, muvakkat teminat 459 lira 38 kuruştur. İstekliler şartnameyi her gün komisyonda görebilirler. İstekliler carî seneye ait Ticaret Odası vesikasile 2490 sayılı kanunda yazılı vesikalar ve bu işe yeter muvakkat teminat makbuz veya banka mektubu ile birlikte teklifi havi zarflarını ihale saatinden bir saat evvel makbuz mukabili komisyona vermeleri. «7921»

DEVLET DENİZ YOLLARI İŞLETMESİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ İLÂNLARI

İskenderun Hattına İlâve Yük Postası

İskenderun hattında gidiş ve dönüş yüküne yardımcı bir posta olmak üzere (KROM) vapuru 8 birinciteşrin 939 pazar akşamı İstanbuldan İskenderuna kalkacaktır. Gemi gidişte yalnız İzmir ve Mersine uğrıyarak İskenderuna gidecek ve dönüşte Payas, Mersin, Antalya, Finike, Küllük ve İzmir iskelelerine uğrıyacaktır.

Not: Payas için gidişte yük alınır. Lüzum hasıl olursa dönüşte Alanyaya da uğranılacaktır. (8129)

ISTANBUL DEFTERDARLIĞINDAN:

Adı ve soyadı	İşi	Mahallesi	Sokağı	No.	Matrahı	Nisbeti	Vergisi	Verginin misli ve zam mikdarı	İhbarname No.	Malî yılı
Anikę	Ebe	Hocapaşa	Saffetipaşa	9	27.00	45	6.75 K. 10.00 Maktu 3.35 B.		4/50	937
Anikı					17.06	45	5.89 K. 8.74 Maktu 2.93 B.		28/34	936
Hüseyin Köne	Tabelâcı	Hubyar	Cağaloğlu yokuşu	17/	90.00	30	11.91 K. 2.38 B.		24/69	938
J. Dangraber	Mühendis	»	Kazasker han	23	396.00	50	242.55 K. 48.51 B. 9.12 Z.	%15	27/22	938
Frederik	Mühendis		»		890.00	50	242.55 K 48.51 B. 9.12 Z.	%15	27/23	938
Nazım	Çorapçı	»	Ksantopulu han kapı ağzı		90.00	45	27.63 K. 5.53 B.		21/30	938
Rıza Şalpan	Eskici	Hocapaşa	Hocapaşa S.	17	36.00	20	99 K. 20 B. 18 Z.	%15	26/33	939
Mehmed Özbe	Terzi	»	Hüdavendigâr C.	15/1	80.00	30	6.73 K. 1.35 B.		26/18	939
Azime Turan	Tuhafiyeci	Hubyar	Sultanhamam	31	550.00	45	21.70 K. 4.34 B. 3.91 Z.	%15	31/41	938
Şerafeddin	Demirci	»	Kurt han kat	3	150.00	30	36.86 K. 7.37 B.		21/55	938
Kâmil	Gazete bayii	Hocapaşa	Ankara C.	80	345.08	25	28.34 K. 5.67 B.		29/10	939
Hulûsi Koçak	Bakkal	Hubyar	Ankara C.	59	90.00	25	12.45 K. 2.49 B. 2.24 C.	%15	27/5	938
Avni Kurtbil	Emlâk tellalı	Hocapaşa	Vezircami çıkmazı	9/1	22.50	35	2.22 K. 44 B.		29/3	939
M. Tevfik Arslan	Berber	»	Serdar S.	6/	35.00	35	2.18 K. 44 B.		27/19	938
Salih oğ. İbrahim	Terzi	Hubyar	Erzurum han	27	108.00	30	29.65 K. 5.93 B.		22/31	938
Bedrettin	Kebabçı	»	Celâl B. S.	12/	450.00	25	78.59 K. 15.72 B.		22/15	938
İskender Davutyan	İçkili lokanta	»	Hamidiye	21	350.00	35	9.61 K. 1.92 B.		20/78	938
Turan Özpulat	Kahveci	Hocapaşa	Nöbethane C.	8	180.00	35	25.20 K. 5.04 B.		21/69	938
Mustafa Akalın	Kahveci	»	Dervişler S.	9	180.00	35	10.18 K. 2.04 B.		27/20	938
Mustafa Turan	Tuhafiye	Hubyar	Sultanhamam	31	550.00	45	165.81 K. 53.16 B.		21/89	938
Muharrem oğ. Aziz	Kahveci	Cağaloğlu	Yokuşu	38	135.00	35	1.41 Za.	%15	28/7	936
Mehmed	Manav	Hocapaşa	Ankara C.	72/	44.00	25	6.30 K. 1.26 B. 1.60 Z.	%15	28/6	936
Muharrem oğlu Aziz	Kahveci	Cağaloğlu cad.		38	135.00	35	1.06 Za	%15	28/8	936
İsmail Nalbantoğlu	Berber	Hubyar	Muhzırbaşı	7	120.00	35	16.45 K. 3.29 B.		29/27	939
Halit Arif	Avukat	»	Ananyadi h.	8	135.00	50	67.50 K 15.50 B 10.00 M.		10/89	937
Ali Budak Mehmed Ali	Kahveci	Hocapaşa	İstasyon C.	39	63.00	35	8.94 K. 1.79 B. 1.61 C.	%15	31/35	938
Ali ve Haydar	Kahveci	»	İstasyon C.	16/1	63.00	35	8.94 K 1.79 B 1.61 C	%15	31/34	938
Aşot	Klişe mevaddı	Hubyar	Reşitefendi H.	6	60.00	30	18.00 K 3.60 B 3.24 C.	%15	31/64	936
Ahmed Hayri	Avukat	»	Alelemciyan H.	20	82.50	50	3.50 K. 85 M. 75 C. 87 B.	%15	31/43	938
Rafael Abu	Gramofon tamiri	H. P.	Muradiye Cad.	2	870.00	40	28.78 K. 5.76 B.		.. ..	937
İsmail	Kahveci	Hocapaşa	Rampa Cad.	8	17.75	35	1.00 K 20 B. 36 Z.	%30	24/79	936
Reşit oğ. Esat	Manav	Hubyar	Ankara C.	13/1	45.00	25	3.28 K. 66 B.		19/45	937
Karabet Zambakcıyan	Kolonya, ilâç imali	»	Aksaraylı H.	8	262.50	40	44.25 K. 8.85 B.		22/25	936
Enver Yılmaz ve Ali Özalır.	Otelci	Hocapaşa	Türbe S.	20	720.00	25	89.26 K. 17.85 K. 16.07 Z.	%15	32/37	939
Ahmed Atamert	Terzi	Hubyar	Meydancık H.	27	63.00	30	4.66 K. 93 B. 84 Z.	%15	33/38	939
Kazlof ve Şiranuşkı	Mezeci	Hocapaşa	Orhaniye C.	21	540.00	35	62.14 K. 12.43 B. 11.18 Z.	%15	38/13	936
Serkis	Terzi	Hubyar	Selvili han çıkmazı	1	43.50	30	13.05 K. 2.61 B. 2.35 Z.	%15	21/83	938
Dimitri Karamonopulos	D. Hırdavat	»	Eminbey Han	19	169.50	45	30.92 K. 6.18 B.		33/17	935
M. Nuri Kurtulan	Otelci	Hocapaşa	Türbe S.	20	720.00	35	216.30 K. 43.26 B.		19/75	937
Onnik	İçkili lokanta	Hubyar	Hamidiye C.	21	1350.00	35	9.41 K. 1.92 B.		20/79	938
Salamon Sidi	Tuhafiyeci	»	Vakıfhan C.	5/	600.00	45	113.18 K. 22.64 B.		32/23	939
Davit kızı Viktorya	Terzi	»	Malatya han	5	66.75	30	10.48 K. 2.10 B.		33/12	939
Veysi Z. İhsan	Dakt	»	B. Kınaciyan han kapı ağzı		86.00	21	9.00 K. 1.80 B.		27/26	936
» »	»	»	»	»	86.06	2	9.00 K. 1.80 B.		27/27	937
» »	»		»	»	36.00	25	1.48 K. 30 B.		26/24	939
İkinci ihbarnameler										
Abdürrahman Hallaç	Terzi leke ve kola	Hocapaşa	Hüdavendigâr C.	42	225.00		32.81 K. 7.56 B.		2/59	938
R. Moncert	Çuval imali	Hubyar	Katırcıoğlu H. D.	bilâ	578.75		81.67 K. 16.33 B.		2/51	938
Ottoşık	Deri tüccarı	Hubyar	Hanımeli S.	13	420.00		94.50 K. 18.90 B.		5/11	937
Ottoşık	Deri tüccarı	Hubyar	Hanımeli S.	13	1350.00		303.75 K. 60.75 K.		5/10	937
Mehmed ve H. Şevki	Kahveci	»	Ankara C.		27.00		9.45 K. 1.89 B. 9.45 K. 1.89 B.		2/96	936 937
Şakir Temel	Aktar ve tütün	»	Ankara C.	159/16	450.00		72.19 K. 14.44 B.		2/62	936
Salamon	Karpuzcu	Hocapaşa	Sergi meydanı	184	135.00		8.43 K. 1.94 B. 1.26 Z.	%15	2/79	936

Hocapaşa Maliye Şubesi mükelleflerinden olup yukarıda adı, işi ve ticaretgâh adresleri yazılı şahıslar terki ticaretle yeni adreslerini bildirmemiş ve tebellüğe salâhiyetli bir kimse de göstermemiş ve yapılan araştırmada da bulunmamış olduklarından hizalarında gösterilen yıllara aid kazanç, buhran ve yüzde zamlarını havi ihbarnamelerin bizzat kendilerine tebliği mümkün olmamışdır.

Keyfiyet 3692 sayılı kanunun 10 ve 11 inci maddelerine tevfikan tebliğ yerine geçmek üzere ilânen tebliğ olunur. (8131)

Yaklaşan CUMHURİYET BAYRAMI münasebetile

Türk ve Parti Bayraklarınızı

Sağlam ve kanunî evsafa uygun ucuz fiatlarla toptan ve perakende olarak SÜMER BANK YERLİ MALLAR PAZARLARI Müessesesi şubelerinden tedarik edebilirsiniz. Mektubla sipariş kabul edilir.

Merkezi: İstanbul. Şubeleri: Ankara, İzmir, Adana, Mersin, Kadıköy, Beyoğlu.

Tepebaşı Dram Kısmında
7/10/939 cumartesi günü akşamı saat 20 - 30 da
Romeo - Jülyet
İstiklâl Caddesinde Komedi Kısmında
7/10/939 cumartesi gündüz saat 14 de
KEL OĞLAN
7/10/939 cumartesi akşamı saat 20 - 30 da
İKİ KERE İKİ
Halk Opereti
Bu akşam Beyoğlunda Halk pereti tiyatrosunada ilk operet
BU HESAPTA YOKTU
Operet 3 perde

ÇOCUKLAR İHTİYARLAR VE HASTALIKTAN YENİ KALKANLAR İÇİN GIDA

KANZUK BESLEYİCİ UNLARI

VİTAMİN VE KALORİ CİHETİLE ÇOK ZENGİNDİR
ÇOCUKLARA İSHAL YAPMAZ
Pirinç. Patates. Yulaf. Mercimek. Bezelya. Irmik. Nişasta ve Çavdar unlarının çeşitleri tanınmış eczane ve ecza depolarile büyük bakkaliyelerde satılır.
KANZUK Besleyici unları. Eşsizdir Mükemmeldir, sıhhi olarak hazırlanır. kahiyen bozulmaz ve kurtlanmaz.

UMUMİ DEPO: İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ BEYOĞLU - İSTANBUL/ İZMİR Acentemiz Türk Ecza deposudur

Dr. Hafız Cemal
Lokman Hekim
Dahiliye Mütehassısı
Divanyolu 104
Muayene saatleri pazar hariç her gün 2,5 - 5 salı ve cumartesi sabahları 9 - 11 hakikî fıkara kabul olunur. T. 22398

Çocuk Hekimi
Dr. Ahmet Akkoyunlu
Taksim - Talimhane Palas No. 4
Pazardan maada her gün 15 ten sonra Telefon: 40127

Cihanın Seve Seve Yediği Kalori Ve Vitamin Dolu Türk Fındığını

FINDIK TARIM SATIŞ Kooperatifleri Birliği

Türk vatanının da her köşesine yayacak, herkese arzedecektir. Birlik, kuru yemişlerin her bakımdan en mükemmeli Türk fındığını her kesin alabileceği tarzda vatandaşlara sunmağa hazırlanıyor.

RESİMLİ
Harb Panoraması

En son harb resimleri, Leh ve Alman ordusuna, donanmasına aid resimler, Alman ve Leh kumandanlarının, devlet adamlarının, meşhur simalarının fotoğrafileri, biribirlerile boğuşan iki taraf kıtalarının müheyyiç enstantaneleri, tayyare bombaları altında yanan şehirler, hayatlarını vatanlarına armağan etmiş kahraman askerler vesaire vesaire...

Her Yerde 10 Kuruş

RESİMLİ
Harb Panoraması

Bir iki güne kadar size harbin bütün heyecanlarını, dehşetini yakından temaşa ettirecektir.

AĞARAN SAÇLARA

Saç boyaları saçların tabil renklerini iade eder. Ter ve yıkanmakla çıkmaz. Daima sabit kalır. Kumral ve siyah renkli sıhhi saç boyalarıdır.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
Beyoğlu - İstanbul

İstiklâl Lisesi Direktörlüğünden:

1 — Onuncu ve onbirinci sınıfla da nihari talebe için yer yoktu. Diğer sınıflar için yatılı ve yatısız, kız ve erkek talebe kaydına devam olunmaktadır.

2 — İstiyenlere kayıd şartlarını bildiren tarifname gönderilir. Adres: Şehzadebaşı Polis Karakolu arkası Telefon: 22534

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

CİNSİ	Mik.	Muham. B. Lira	Kr.	% 7,5 teminatı Lira	Kr.	Eksiltme şekli	saati
Mobilya 49-114 Rapit	10 kalem	1238	.—	92	85	Açık eksiltme	16
Konik çivisi	30 Kg.	300	.—	22	50	» »	16,30

I — Şartnameleri mucibince yaptırılacak cins ve miktarı müfredat listesinde yazılı 10 parça eşya ile miktarı yukarıda yazılı Rapit konik çivisi hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

II — Muhammen bedelleri, muvakkat teminatları, eksiltme saatleri hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 12/X/939 perşembe günü Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartname ve listeler her gün sözü geçen şubeden parasız alınabileceği gibi resimleri de görülebilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatlerde % 7,5 güvenme paralarile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri. «7745»

* * *

I — Şartnamesi mucibince ve derhal teslim edilmek üzere (450) kilo jelâtin pazarlıkla satın alınacaktır.

II — Pazarlık 10/X/939 günü saat 14 te Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

III — Şartname her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

IV — İsteklilerin pazarlık için tayin olunan gün ve saatte % 7,5 güvenme parasile birlikte mezkûr komisyona gelmeleri. «8120»

GRİPİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

Nevralji, kırıklık ve bütün ağrılarınızı derhal keser
İcabında günde 3 kaşe alınabilir.
Her yerde pullu kutuları ısrarla isteyiniz.

Ankarada
AKBA
Kitapevi - Kâatçılık - Türkçe ve yabancı dil gazete, mecmua, kitap siparişlerini en doğru yapan bir yerdir. Erika ve İdeal yazı makineleri satış yeridir. Telefon: 3377

Sahibi: Ahmet Cemaleddin SARAÇOĞLU
Neşriyat müdürü: Macit ÇETİN Basıldığı yer: Matbaai Ebüzziya

— 108 —

Saadın o gün, bin ok attığı rivayet edilmektedir.

Bu sırada, müşriklerden bir kısmı şiddetli bir hücuma geçti. Peygamber, bu tehlikeyi görünce:

— Bizim için kendisini kim fedâ eder?

Deyince, fedâilerin reisi Ziyad ibnüs Seken, on dört arkadaşı ile beraber düşmanın üzerine atıldı. Hepsi de şehid oluncuya kadar müşrikleri kırıp geçirdiler. Ziyad yere düşünce, Peygamber, onu getirtti ve kucağına aldı. Ziyad, Peygamberin yüzüne baka baka can verdi.

Hücum eden bir takımı da Hazreti Ali karşılayarak reisleri Amr ibni Abdullah Cemhiyi tepeledi ve avenesini kaçırdı.

Hazreti Ali, Beşir ibni Malik'i tepelemekle, hücuma geçen diğer bir müşrik gürühunu da kaçırdı.

Bu kargaşalık arasında, İslâm kahramanlarının, bu meyanda Hazreti Alinin gösterdikleri bahadırlık pek müstesna idi.. Bilhassa Hazreti Ali, şehid düşen «Allahın aslanı Hamza» gibi bir aslan olduğunu isbat etti.

Düşman, Müslümanların bu aslanca savletleri karşısında manevî kuvvetlerini kaybettiler; geri çekilmiye mecbur oldular.. Eshab, bu fırsattan istifade ederek Hazreti Peygamberi emin bir vâdiye götürdüler ve arkalarını Uhud dağına vererek mevzi aldılar.

BİR KADININ KAHRAMANLIĞI — Bu muharebede, Ümmü Umare diye şöhret bulan «Neseybe» isminde bir müslüman kadın da pek büyük yararlıklar gösterdi.

Neseybe, Mâzin ibni Neccar evlâdından Kâab'ın kızı ve ensârdan Zeyd ibni Âsımın karısı idi. Hicretten evvel Mekke'ye giderek Akabede peygambere biy'at eden ilk Medine'li müslümanlardandı.

Neseybe, zevci ve iki oğlu ile Uhud gazâsına iştirak etti. En bahâdır erkeklere parmak ısırtacak hârikalar gösterdi.

Neseybe, o dehşetli kargaşalık arasında, harbeden kocasile oğullarının arkalarından ayrılmıyarak onları cenge teşvik eder, sırasında onlarla bir safda bulunarak müşriklerle mücadele eylerdi. Bu yüzden bir kaç yerinden yaralandı.

Ümmü Umâre, muharebede, bilhassa peygamberi korumak uğurunda hiçbir fedakârlıktan çekinmedi. Düşman, ne taraftan peygamberin üzerine hücum etse, yaraları kanadığı halde kocası ve oğullarile o tarafa yetişir, onu korurdu.

Neseybe, bir defasında, peygamberin üzerine hücum eden bir düşman süvarisinin ayağını bir kılıçta kopardı; onu atından düşürerek katletti.

Müşriklerden Abdullah ibni Kamie, arkadaşlarile beraber paygamberin üzerine hücum ettiği zaman:

— Muhammed'i bana gösteriniz! Ya o, ya ben!

Diyerek saldırdığı zaman, önüne Neseybe çıktı ve ona üç defa kılıç salladı ise de müşrik, biribiri üstüne iki zırh giymiş olduğu için öldüremedi. İbni Kamie ise, Neseybe'nin omuzunu kılıçla yaraladı.

Hazreti peygamber, bu kahraman kadınla kocasının ve oğullarının fedakârlıklarını gördükçe:

— Yâ Rab! Bunları, cennette bana refik eyle!

Diye dua ederdi.

VEHEB İBNİ KABUŞ — Müzniye Cebeli ileri gelenlerinden Veheb ibni Kabus Müzenî, peygamberler görüşmeyi istemiş ve Medine'ye gelmişti. Onun Uhud harbinden haberi yoktu. Peygamberin harbe gittiğini haber alınca, kendisile beraber gelmiş olan biraderzadesi Hâris ibni Akb'i alarak medine'den çıktı ve harb meydanına geldi.

Amca, yeğen, müslümanların bozulduğu zamana tesadüf ettiler. Hiç düşünmeden kılıçlarına sarıldılar ve müşriklerin üzerine atıldılar.

Veheb'in bu muharebede gösterdiği bahâdırılk iki tarafı da hayrette bıraktı.

Veheb, iki defa, peygamberin üzerine hücüm eden müşrikleri firara mecbur etti. Üçüncü bir hücumda, peygamber:

— Ya bunlara kim karşı koyacak?

Diye sorunca, Veheb:

— Ben, ya Resulâllah:

Dedi. Hazreti peygamber, onun bu cevabından memnun olarak:

— Öyle ise cennetini müjdelerim.

Dedi.

Veheb'in bütün emeli, peygamberin yanında şehid olmak olduğundan düşman üzerine şiddetle hamle etti ve bu üçüncü hücumu da önledi ise de kendisi de şehid düştü.

Peygamber, Veheb'in düşüp öldüğü yere gitti. Ruhuna dua ettiği sırada:

— Ya Veheb! Ben, senden hoşnudum.

Buyurdu.

Hazreti Ömer bile:

— İbni Kabus gibi ölmeyi en şerefli ölüm bilirim.

Demiştir.

Saad ibni ebi Vakkas ta öldüğü güne kadar:

— Ben, hiçbir muharebede Veheb Müzenî gibi kahramanca dövüşen adam görmedim.

Derdi.

MUHAYRIK — Medine yahudileri içinde Muhayrık isminde, âlim ve zengin bir zât vardı. İslâmiyete ve peygamberin nübüvvetine inanmış bir adamken yahudilerin şerrinden korkarak islâmiyetini izhar etmiyordu.

O, Uhud muharebesi günü yahudi reislerin yanına giderek:

— Kütübü Semâviyeye göre, bugün Uhud'ta harbeden zâtın âhır zaman peygamberi olduğu muhakkaktır. Ona yardım etmek üzerimize farzdır.

Dedi.

Yahudi reisleri ise:

— Bugün yevmessebt (cumartesi günü) tir. Bir iş göremeyiz. Nasıl harbedebiliriz?

Dediler. Muhayrık, dayanamadı:

— Onun şeriati, bu memnuiyeti kaldırdı. Haydi gidelim; o büyük peygambere yardım edelim.

Diyerek müslümanlığını meydana vurdu ve harb meydanına koşarak:

— Yâ Resulâllah! Eğer şehid olursam, bütün malım senindir. Onu istediğin gibi cihâd işine sarfet!

Diye vasiyet ettikten sonra ortaya atıldı ve şehid oluncaya kadar cengetti.

Peygamber: «Yahudilerin en hayırlısı Muhayrık'tır.» dedi.

(Devamı var)